

Riksdagens snabbprotokoll

2023/24:89

Fredagen den 22 mars

Kl. 09.00–10.59

Det justerade protokollet utkommer inom tre veckor eller vid den tidpunkt som talmannen bestämmer. Talare som vill göra anmärkningar mot snabbprotokollet ska anmäla detta senast kl. 12.00 den tredje vardagen efter sammanträdet.

§ 1 Justering av protokoll

Protokollet för den 1 mars justerades.

§ 2 Anmälan om kompletteringsval

Andre vice talmannen meddelade att Kristdemokraternas partigrupp anmält Camilla Rinaldo Miller som suppleant i socialutskottet.

Andre vice talmannen förklarade vald till

suppleant i socialutskottet
Camilla Rinaldo Miller (KD)

§ 3 Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Följande skrivelser hade kommit in:

Interpellation 2023/24:615

Till riksdagen
Interpellation 2023/24:615 Finansieringen av UWC i Norge av Catarina Deremar (C)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 26 april 2024.

Skälet till dröjsmålet är resor.
Stockholm den 21 mars 2024
Utrikesdepartementet
Johan Forssell (M)
Enligt uppdrag
Klas Molin
Expeditionschef

Interpellation 2023/24:628

Till riksdagen
Interpellation 2023/24:628 Återvätning av våtmarker

av Joakim Järrebring (S)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 24 maj 2024.

Skälet till dröjsmålet är tidigare inbokade arrangemang.

Stockholm den 20 mars 2024
Klimat- och näringslivsdepartementet
Romina Pourmokhtari (L)
Enligt uppdrag
Maria Åhrling
Expeditionschef

§ 4 Ärenden för hänvisning till utskott

Följande dokument hänvisades till utskott:
Proposition
2023/24:112 till civilutskottet

Motioner
2023/24:2829 och 2831–2833 till justitieutskottet

§ 5 Svar på interpellation 2023/24:611 om marknadsföring vid gymnasieval

Anf. 1 Statsrådet LOTTA EDHOLM (L):

Fru talman! Paula Örn har frågat mig om jag anser att det är ett problem att en stor andel av de olika vägledningssidorna för gymnasieval och YH-val ägs av en och samma skolkoncern och vilka åtgärder jag har för avsikt att vidta för att säkerställa att elever och föräldrar har tillgång till objektiv och opartisk information om gymnasieval och YH-utbildningar.

Elever och deras vårdnadshavare ska kunna lita på den information som ges om olika skolor och deras utbildningar. Det är en förutsättning för ett fungerande och informerat val av skola.

För att säkerställa tillförlitlig information till elever och vårdnadshavare ska Skolverket enligt förordningen (2015:195) om ett nationellt informationssystem för skolväsendet göra vissa uppgifter om skolenheter tillgängliga för allmänheten i ett nationellt informationssystem. Självklart omfattar statistiken alla skolor, såväl kommunala som fristående.

Informationen tillhandahålls i Utbildningsguiden på Skolverkets webbplats där även information om yrkes-
högskoleutbildningar finns.

Även kommunerna har ett lagreglerat informationsansvar. Kommunerna ska enligt 29 kap. 19 § skollagen (2010:800) informera vårdnadshavare och elever om utbildning i skolformer för barn och unga inom skolväsendet och om sådan pedagogisk verksamhet som avses i 25 kap. och som erbjuds i eller av kommunen.

En förutsättning för ett väl fungerande skolvalssystem med hög legitimitet är att det är rättssäkert och förutsägbart. Regeringen vill därför införa ett tydligt regelverk som baseras på ett gemensamt och obligatoriskt skolval, understött av bättre information till vårdnadshavare och elever om vilka valmöjligheter som finns. Arbetet med att föra frågan framåt pågår inom Regeringskansliet.

När det gäller gymnasieutbildning har Sveriges Kommuner och Regioner tillsammans med Friskolornas riksförbund tagit fram ett stödmaterial för att ge skolhuvudmän, såväl offentliga som enskilda, ett stöd i att utforma marknadsföringsinsatser enligt god standard, som stämmer överens med god marknadsförings-
sed enligt marknadsföringslagen (2008:486) och där huvudbudskapet till eleverna handlar om studiernas upplägg, genomförande och resultat. Marknadsföringsinsatser som är utformade enligt god standard hjälper eleverna att göra väl informerade gymnasieval.

Anf. 2 PAULA ÖRN (S):

Fru talman! Tack, skolministern, för svaret!

På min första fråga om ministern upplever att det är ett problem att så många av vägledningssidorna ägs av en enda skolkoncern uppfattade jag egentligen inget svar.

På min andra fråga lyfter ministern fram fyra saker: Utbildningsguiden finns på Skolverkets webbplats, kommunen ska informera, man arbetar med frågan i Regeringskansliet, och SKR och Friskolornas riksförbund har ett material för att ha marknadsföringsinsatser enligt god standard.

Om vi tar det från början är det såklart jättebra att Skolverket har en sida med objektiv information, Utbildningsguiden. Men min fundering är: Hur i hela fridens namn ska en stackars 15-åring eller en förälder lyckas hitta sidan?

Det som är helt dominerande när man letar om gymnasieval på nätet är nämligen helt andra sidor. Där finns gymnasieguiden.se. Den ägs av Academedia. Vi letar vidare och hittar gymnasiekoll.se. Den ägs av Academedia, och visar dessutom bara Academedias egna skolor.

Det finns studier.se. Den ägs av Academedia. Framtid.se låter väl lockande för ungarna. Hur ska det bli där? Det är också en sida som ägs av, hör och häpna, Academedia. Där blir man också hänvisad till en annan vägledningssida, frågasyv.se. Är det någon som vill gissa vem som äger frågasyv.se? Det gör Academedia.

Om man inte bara vill fråga syv utan snacka med syv kan man göra det på sidan snackamedsyv.se, som ägs av Academedia. Är man lite osäker på sitt val kan man också fundera på om man vill byta gymnasieskola på sidan bytagymnasium.se, som ägs av Academedia. Är man lite mer internationellt inriktad finns det något som heter gloaleducation.se, som ägs av Academedia.

Det finns dock en, gymnasium.se, som inte ägs av Academedia. Den ägs i stället av Keystone Education Group, som i sin tur ägs av Viking Venture, som i sin tur ägs av Rothschild & Co, Tesi, Adams Street och så vidare. Det är riskkapitalister som är där för att tjäna pengar.

Jag uppfattar att ministern verkar hävda att eftersom det finns en sida har vi liksom löst problemet. Men jag tycker att det är ett jättestort problem att en 15-åring som letar sidor verkar hamna enbart på Academedias sidor.

Jag har också tittat lite på överenskommelsen om god standard. Den innehåller viktiga saker. Det står till exempel att marknadsföring ska ske på ett allsidigt, sakligt och korrekt sätt.

Min bild är att det inte verkar särskilt allsidigt när så många av sidorna drivs av en enda koncern, Academedia. Den andra stora spelaren är Keystone. På deras sidor syns den som är kund, den som betalar för att synas.

Som jag tidigare sa visas på några av dessa sidor – gymnasiekoll.se, snackamedsyv.se och bytagymnasium.se – bara Academedias egna skolor.

Jag vill därför fråga: Tycker ministern att man lever upp till kravet om allsidig och saklig information på en sida där man bara informerar om den egna verksamhetens skolor?

Jag passar också på att upprepa min första fråga: Tycker ministern att det är ett problem att en så stor andel av sidorna om gymnasieval och ägs av en enda skolkoncern?

Anf. 3 Statsrådet LOTTA EDHOLM (L):

Fru talman! Om jag först ska vara på den första frågan tycker jag att det är problematiskt. Vi måste se till att lösa det på ett sådant sätt att det gynnar elever och föräldrar när de ska välja skola.

Det är därför som regeringen nu jobbar med direktiv till en utredning om ett gemensamt, obligatoriskt system för skolval. Det kommer att lösa en hel del av problemen.

Sedan tycker jag också att det är problematiskt att Skolverkets hemsida för detta hamnar så långt ned när Paula Örn försöker söka själv. Vad det beror på vet jag inte riktigt. Jag är inte så tekniskt bevandrad.

Vi måste ta ett helhetsgrepp över hela frågan. Det rör inte bara gymnasieskolan, utan det rör även grundskolan. Det är också ett jätteviktigt val där det är viktigt att föräldrar får objektiv information.

Det är lite grannlaga i att se till: Vad är det för typ av information som ska in i ett sådant system så att man

kan göra ett välavvägt val? Det ska inte bara bli en lista över skolor. Det är ganska ointressant.

Man måste bestämma sig för vad det ska vara för typ av information så att man fattar ett välavvägt val. Regeringen arbetat med detta just nu.

Anf. 4 PAULA ÖRN (S):

Fru talman! Det är bra att arbete pågår. Jag skulle vilja fortsätta att kika lite på dessa frågor.

Skolministern nämner överenskommelsen om god marknadsföringssed. Min tolkning är att det inte verkar gå så bra i den här frågan heller när de vinstdrivande koncernerna ska reglera sig själva. En punkt som lyfts upp är att det är viktigt och nödvändigt att skilja på vägledningsinsatser och marknadsföring.

Om en 15-åring surfar in på sidan frågasyv.se eller snackamedsyv.se är min bild att man tror att man är på en sida som ägnar sig åt vägledning, det vill säga att man ska få hjälp. Men i själva verket är man på en av alla de sidor som är designade för Academias marknadsföring.

Låt mig förtydliga ytterligare. När man kommer in på en sådan sida kan man fundera över om det är fråga om vägledning eller marknadsföring. Då möts man av texter där det står: Hur går gymnasievalet till? Gymnasievalet kan kännas förvirrande vid första anblick. Ansökan, prioriteringar, omval och mycket annat. Här leder vi ut begreppen.

Den här texten är hämtad från sidan gymnasiekoll.se, där man bara kan se Academias egna skolor. Man gör alltså en tydlig sammanblandning mellan vägledning och marknadsföring på det sätt man i det dokument som skolministern hänvisar till har lovat att inte göra.

På en annan sida kan det stå: Bli medlem. Att få hjälp. Ställ frågor till syv. Vad gillar du? Testa dig och få hjälp.

När man ska testa vilken gymnasieskola man passar för ska man svara på frågor om man gillar indisk mat, italiensk mat eller thaimat mest. Det känns inte som seriös vägledning. Det är otydligt. På alla dessa sidor är det otroligt otydligt om man ägnar sig åt marknadsföring eller vägledning.

Academia tycker att man ägnar sig åt marknadsföring. Deras kommunikationschef sa i en artikel om kritiken mot sidorna att guidning till deras skolor är något som många andra också gör. Problemet är att många andra inte äger åtta sidor ägnade åt marknadsföring förtäckt som vägledning. Problemet är också att Academia bryter mot sina egna framtagna regelverk om marknadsföring enligt god standard.

Fru talman! Ytterligare en punkt som man lyfter fram är att man ska följa lagstiftningen. Det är väl det minsta vi kan be om. Grundregeln för reklam är att den ska kunna identifieras som reklam, särskilt när den vänder sig till barn och unga.

Om man klickar och letar riktigt noga kan man hitta en klagande text. Där står följande: Hur mycket information som presenteras för varje skola och hur skolan presenteras i sökträfflistor etcetera varierar

beroende på om gymnasieskolan har valt att betala för att synas.

Alltså är det fråga om reklam. Man köper hur mycket man syns, och det är absolut inte tydligt på dessa sidor att den som betalar mest syns mest. Tycker inte skolministern att det börjar bli dags att ta krafttag mot dessa sidor eftersom självregleringen uppenbarligen inte fungerar? Är det inte dags att vi förbjuder den typen av vilseledande skolreklam och marknadsföring?

Anf. 5 Statsrådet LOTTA EDHOLM (L):

Fru talman! Som jag sa i mitt tidigare inlägg är detta problematiskt, och jag är helt övertygad om att staten måste ta ett större ansvar och skapa system på antingen statlig nivå eller kommunal nivå. Alla skolor ska in i ett och samma system. Det är enda sättet att få ordning. Det är ju klart att det är viktigt att elever får objektiv information så att de kan göra välavvägda val utifrån alla skolor som finns. Det är viktigt. Den fråga som Paula Örn har lyft upp är viktig.

Överenskommelsen som har träffats är mellan Friskolornas riksförbund och SKR, inte staten. Det är viktigt att båda parterna tar ansvar för den överenskommelse som de faktiskt har tecknat så att det blir tydligt utifrån vad de är överens om.

Jag ser fram emot att vi ska tillsätta utredningen. Vi arbetar för högtryck med detta, och det är viktiga frågor som Paula Örn lyfter fram.

Anf. 6 PAULA ÖRN (S):

Fru talman! Överenskommelsen är mellan SKR och Friskolornas riksförbund, men det är skolministern själv som lyfte fram överenskommelsen i sitt svar som ett exempel på varför det verkar fungera. Jag hoppas att vi nu kan vara överens om att det inte fungerar och att staten måste kliva in och ta sitt ansvar.

Det är lite oklart om ministern hänvisar till en ny utredning eller den pågående utredningen om skolinformation. Efter den utredning som lades fram förra våren har jag inte sett något som pekar på att man tar steg mot att förbjuda den typen av reklam. Jag vill vara tydlig med att det inte bara handlar om vilka sidor som syns högst upp i en sökmotor, utan det handlar om våra ungdomars framtid, deras möjligheter till rättvis och jämlik information. Det handlar vidare om att säkerställa att de inte blir vilseledda av kommersiella intressen när de ska göra ett av sina absolut viktigaste val i livet.

Vart ska de vända sig om det blir fel, baserat på dessa sidor? Marknadsföringslagen eller överenskommelsen är helt tandlösa. Det finns inga effekter för skolor som väljer att strunta i att följa reglerna. Jag kan som socialdemokrat inte acceptera att gymnasievalet helt förvanskas av vinstdrivande företag som prioriterar sina egna intressen framför elevernas välbefinnande.

Academias utbildningsdirektör har själv sagt att köpet av vägledningssidorna var en del av deras tillväxtstrategi, det vill säga att fler elever ska välja dem.

Vi måste agera mot utvecklingen och kämpa för ett utbildningssystem som är opartiskt på riktigt och tillgängligt för alla på riktigt.
(Applåder)

Anf. 7 Statsrådet LOTTA EDHOLM (L):

Fru talman! Det var inte min mening att få det att framstå som att systemet fungerar i dag. Det tycker jag faktiskt inte. Interpellationssvaret är en förklaring till hur det ser ut i dag, det vill säga att Skolverket har ett ansvar och har en hemsida om dessa frågor. Vidare har kommunerna ansvar för att informera alla sina invånare om olika typer av skolval, och SKR har tecknat en överenskommelse med Friskolornas riksförbund om hur detta ska gå till.

Men jag är övertygad om att det behövs en annan lagstiftning, som innebär ett obligatoriskt skolval och ger ett system för detta. Det kommer regeringen att tillätta en utredning om eftersom det här måste utredas vidare innan det kommer på plats. Det är den absoluta ambitionen. Jag instämmer i Paula Örn's synpunkter om att dagens system är olyckligt.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 6 Svar på interpellation 2023/24:517 om socialtjänstens roll i arbetet med att bryta rekryteringen till gängen

Anf. 8 Statsrådet CAMILLA WALTERSSON GRÖNVALL (M):

Fru talman! Mattias Vepsä har frågat mig om jag avser att vidta några åtgärder med anledning av att flera av landets kommuner tvingas till besparingar inom det främjande och förebyggande arbetet. Mattias Vepsä har också frågat mig om jag har tagit initiativ till en analys av hur besparingarna påverkar arbetet med att bryta gängkriminalitet och om jag i så fall kan redogöra för resultatet. Mattias Vepsä har även frågat mig varför jag och regeringen har ändrat beräkningsmodell efter att man kommit överens med SKR och varför jag inte har involverat eller fört en dialog med kommunerna inför att förutsättningarna ändrats. Mattias Vepsä har slutligen frågat mig om jag ser en risk att arbetet med tidigare insatser stoppas och om jag i så fall avser att vidta några åtgärder.

Jag vill framhålla att jag, i likhet med Mattias Vepsä, anser att det är angeläget att stärka socialtjänsten i dess förebyggande arbete för att minska nyrekryteringen till kriminella miljöer. Jag motsätter mig dock den bild som Mattias Vepsä målar upp. Regeringen är allt annat än passiv på det förebyggande området.

Att kommuner ska arbeta brottsförebyggande är lagstadgat. Den 1 juli 2023 trädde lagen (2023:196) om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete i kraft. Med anledning av den nya lagen har kommunerna ersatts genom en höjning av de generella statsbidragen. Därmed har regeringen också enligt

finansieringsprincipen ersatt kommunerna för detta nya ansvarsområde.

Från och med 2023 kan kommuner också söka statsbidrag från Brottsförebyggande rådet för brottsförebyggande åtgärder. För 2024 satsas 52 miljoner kronor för detta.

Dessutom har regeringen gjort en treårig satsning på förebyggande insatser mot just gängkriminalitet. För 2024 avsätts 80 miljoner kronor, och för 2025 och 2026 beräknas 150 miljoner kronor per år. Därtill kommer den nya socialtjänstlagen att ge kommunerna bättre förutsättningar att arbeta förebyggande. Totalt avsätter regeringen 8 miljarder kronor under fem år för implementerings- och omställningsarbete med den nya socialtjänstlagen.

När det gäller Mattias Vepsä's fråga om fördelning av förberedande medel inför ikraftträdandet av en ny socialtjänstlag finns behov av klargöranden.

I budgetpropositionen för 2024 aviserade regeringen avsikten att presentera den nya socialtjänstlagen under 2024 för ikraftträdande under 2025. Regeringen aviserade även ett långsiktigt stöd till kommunerna samt en överenskommelse med Sveriges Kommuner och Regioner, SKR, under 2024–2028 för att stödja kommunerna i omställningen till en långsiktigt hållbar, mer förebyggande och kunskapsbaserad socialtjänst. Regeringen har dock inte fört någon dialog med SKR om fördelningen av statsbidraget eller uttalat sig om fördelningen till kommunerna.

Den 1 februari 2024 beslutade regeringen om uppdraget till Socialstyrelsen att fördela statsbidraget till kommunerna, där det framgår att kommunerna detta förberedande år får använda medel till att genomföra läges- och behovsanalyser inför den nya socialtjänstlagen och att medlen fördelas med lika belopp.

Jag instämmer i att kommunernas förutsättningar och behovsområden inför omställningen skiljer sig åt. Men även små kommuner har en lägsta kostnad för analyser och planering inför omställningen. Den fördelning som regeringen har beslutat om är en nödvändig fördelning under 2024 för att små eller mindre kommuner ska ges förutsättningar att förbereda sig och möjlighet att komma med i omställningen till en långsiktigt hållbar socialtjänst. I regeringsbeslutet om medlen för 2024 har avsikten varit att tydliggöra att regeringen i satsningen avser att ta fram en fördelningsnyckel för kommande år. Regeringen avser att återkomma i frågan.

Att vi befinner oss i ett ekonomiskt svårt läge försvårar kommunernas förebyggande arbete. Jag ser därför att regeringens riktade satsningar på det brottsförebyggande arbetet i kommunerna verkligen kan göra skillnad.

Anf. 9 MATTIAS VEPSÄ (S):

Fru talman! Jag tackar statsrådet Camilla Waltersson Grönvall för ett intressant svar.

Inledningsvis tror jag att vi här i kammaren och alla som tar del av debatten på webb-tv ska påminna oss om i vilket läge Sverige befinner sig.

Den här interpellationen handlar om hur socialtjänsten ska kunna jobba förebyggande och främjande i hela landet för att kunna ge stöd till de mest utsatta barnen och familjerna i vårt land. I svaret här och när jag fört debatter här i kammaren det senaste året får jag tyvärr ett svalt bemötande.

Socialdemokraterna tycker att vi måste göra allt vi kan för att bryta nyrekryteringen till gäng och göra allt vi kan för att möta den välfärds-kris som landets kommuner och regioner befinner sig i.

Det kom en ny rapport i veckan från ett antal civilsamhällesorganisationer som säger att en av fem ensamstående föräldrar inte har råd att sätta mat på bordet så att barnen kan äta sig mätta och att 30 procent av sammanboende föräldrar oroar sig för sin ekonomi. Det påverkar barnens välbefinnande och välmående.

Samtidigt befinner sig landets kommuner i en enorm välfärds-kris. Det är klart att det påverkar socialtjänsten, för i ett läge där vi måste göra allt vi kan för att hålla barn och unga borta från kriminella miljöer och bryta rekryteringen är det viktigt att socialtjänsten får långsiktiga villkor och spelregler för att kunna behålla sin personal och inte behöva varsla eller spara på de insatserna.

På samma sätt påverkas skolan och fritidsaktiviteterna runt om i landet, alltså alla de verksamheter som vi vet håller barn och unga utanför de kriminella miljöerna.

Därför ställde jag den här frågan, och jag hoppas få några svar i debatten.

Jag vill hålla fast vid Stockholm. Jag är riksdagsledamot från Stockholm, och i Stockholm bor 10 procent av landets befolkning.

Jag har tittat på regeringens hemsida därför att en av frågorna handlar om omställningen av socialtjänsten till den nya socialtjänstlagen, som vi är överens om ska ge socialtjänsten bättre verktyg för att jobba förebyggande. Debatten handlar också om att pengarna till detta aviserades i höstbudgeten, alltså i årets budget. På hemsidan presenterades den 15 september 2023 lokal fördelning av satsningar i höstbudgeten.

Fördelningen skulle ha gett Stockholm 18,6 miljoner kronor för att göra ett omställningsarbete i stadens elva socialtjänster, som i sig motsvarar en medelstor svensk kommun. Det är 10 000 anställda i Stockholms socialtjänst som behöver få en utbildningsinsats.

När kommunerna tog del av fördelningsnyckeln i höstas sattes ett arbete igång. Det anställdes projektledare, det anställdes personal och man påbörjade ett arbete för att göra omställningen och utbilda personalen för att verkställa det vi och regeringen är överens om – att ta steg i den nya socialtjänstlagen för att kunna bryta rekryteringen, jobba mer förebyggande och ha en starkare socialtjänst. Där är vi alltså inte oense.

Men sedan, den 1 februari, kom ett nytt besked från regeringen som gick ut på att Stockholm får 650 000 kronor. Man går alltså miste om 18 miljoner kronor för att göra omställningsarbetet.

Jag tycker inte att jag fått svar på den frågan här i dag. Jag hoppas att ministern i sitt andra inlägg kan

redovisa vem som tog det beslutet, varför det togs och varför regeringen inte kunde avisera det tidigare – kanske i samband med budgeten.

Anf. 10 ANNA VIKSTRÖM (S):

Fru talman! Jag tackar statsrådet för svaret på Mattias Vepsäs interpellation.

Jag kommer att tala om den del av interpellationen som handlar om beräkningsmodellen för att förbereda inför en ny socialtjänstlag.

Regeringen har i budgetpropositionen för 2024 förklarat att en ny socialtjänstlag kommer att presenteras under året. Regeringen tillhandahöll medel till kommunerna för att genomföra läges- och behovsanalyser inför den nya socialtjänstlagen. Detta beslut grundade sig på vikten av lokala och regionala analyser för att kunna planera socialtjänstens verksamhet. En så kallad indikativ fördelning till kommunerna gjordes och publicerades, utifrån en modell som beaktade storlek, vilket verkade vara rimligt.

Men det blir för svårt att förstå regeringens tankegångar när det plötsligt, mycket sent, beslutas att alla kommuner ska tilldelas samma summa för analyser. Skillnaderna blir enorma, inte minst för Stockholm, vilket Mattias Vepsä har framhållit och tydligt illustrerat.

Även i min egen kommun Sollentuna är skillnaden mellan den utlovade summan och den faktiska utbetalningen nästan 1 miljon. Sollentuna är en av de större kommuner som har störst problem med segregation och kriminalitet, även i förhållande till invånarantal, och medel hade kunnat användas för att på ett mycket bättre sätt göra en välbehövlig, seriös förberedelse inför den nya lagen.

Genomförandet av dessa lokala analyser inför denna lagstiftning måste tas på allvar. Det är självklart att det krävs mer resurser för stora kommuner och organisationer. De olika budskapen skapar nu verklig förvirring. En helt ny beräkningsmodell presenteras mycket sent, en modell som skiljer sig totalt från den som publicerats tidigare.

Socialtjänstministern säger i sitt inlägg att regeringen inte har uttalat sig om en fördelning till kommunerna. Det som finns är ett publicerat länsblad från Finansdepartementet med titeln *Lokal fördelning av satsningar i samband med budgetpropositionen för 2024*. Det nådde kommunerna i oktober 2023. Även om det står att fördelningen är preliminär är det mycket troligt att kommunerna kan ha uppfattat att det är ungefär så här det kommer att se ut eftersom fördelningen publicerats och inget händer på månader. Sedan ändras modellen radikalt från att utgå från befolkningsstorlek till att vara lika för alla.

Hur har denna beräkningsmodell över huvud taget förankrats hos och kommunicerats till kommunerna?

Anf. 11 Statsrådet CAMILLA WALTERSSON GRÖNVALL (M):

Fru talman! Stort tack till ledamöterna för deras frågor! Detta är en viktig fråga. Att socialtjänstlagen,

som vi verkar vara helt överens om behövs och behöver implementeras på ett bra sätt, kommer på plats och får rätt förutsättningar är ett väldigt starkt fokus för det arbete jag bedriver.

Jag är dock lite orolig över att delar av denna interpellation verkar grunda sig på missförstånd och medvetna eller omedvetna missuppfattningar. Något beslut har alltså inte fattats i denna fråga, och detta bör kommunerna också vara medvetna om. Det har inte förts någon dialog med SKR om fördelningen av detta statsbidrag, och vi har heller inte från regeringens sida uttalat oss om fördelningen till kommunerna. Olika beräkningsmodeller är exempel, och inget beslut har fattats.

Jag tror att det är viktigt att ledamöterna från våra stora kommuner och valkretsar också tittar in i kameran mot alla de personer som lever i de små kommunerna. Detta är nämligen en tänkt implementering.

Eftersom lagen i sig inte träder i kraft förrän den 1 juli 2025 var jag personligen väldigt glad över att kommunerna fick 200 miljoner att fördela för att kunna göra ett analys- och behovsarbete. För mig och regeringen är det ganska självklart att detta arbete behöver göras oavsett om man bor i Ale kommun eller i Sollentuna. Hade vi fördelat pengarna efter invånarantal hade det blivit några få tusenlappar till de riktigt små kommunerna. De hade alltså hamnat på efterkälken fullständigt när det gäller att kunna göra detta viktiga analysarbete.

Jag kommer själv från en liten kommun och har arbetat kommunpolitiskt i många år. Jag vet att förutsättningarna redan från början ser ganska olika ut. Medan exempelvis Sollentuna, vars socialtjänst jag besökt, kan ha hela avdelningar med särskilda inriktningar för socialtjänstens viktiga uppgifter har Mellerud kanske en halv tjänst för samma uppgifter. Detta visar ganska tydligt att om vi ska göra en omställning av socialtjänsten som omfattar hela landet och inte bara de stora kommunerna, som redan i kraft av sin storlek har andra förutsättningar, är det väldigt viktigt att dessa pengar fördelas lika över hela landet och att alla kommuner får samma summa.

Jag vill dock understryka att det när det gäller de kommande åren, för vilka regeringen har avsatt sammanlagt 7,8 miljarder, det vill säga totalt 8 miljarder för socialtjänstlagen, kommer att redovisas en fördelningsnyckel. Där är det naturligtvis viktigt; där är frågan en helt annan. När socialtjänstlagen införs kommer fördelningsnyckeln också att utgå från invånarantal.

Jag hoppas att jag på detta sätt har svarat på ledamöternas fråga när det gäller denna del. Jag hoppas att vi i kommande inlägg också kan gå in på alla de olika insatser som behöver göras för att det förebyggande arbetet ska bli riktigt effektivt.

Anf. 12 MATTIAS VEPSÄ (S):

Fru talman! Tack, statsrådet, för svaret! Det finns en massa olika sätt att fördela statsbidrag. Vi har sett över tid hur fördelningsnycklarna har förändrats, men

vi har också haft traditionen att man i regeringens underlag har fått en inriktning som man kan lita på.

Jag vet att statsminister Ulf Kristersson i sin regeringsförklaring pratade om en regering som har klipp i steget. Man kan fundera över vart det klippet tog vägen eftersom det inte har funnits någon dialog med SKR under dessa månader, och inte heller med landets kommuner. Jag tycker att det är ganska anmärkningsvärt.

Jag är själv uppväxt i en liten kommun på landets västra sida, Laholm. Jag vet att kommuner ser olika ut och har olika förutsättningar. Men jag vet också att väldigt många människor i vårt land oroar sig över den situation vi har i landets storstadsområden, där de allra flesta av de mest utsatta bostadsområdena finns och segregationen är som allra störst. Denna problematik finns givetvis runt om i hela landet.

Jag oroas över att regeringen försöker lägga ut en liten dimridå här och säga att ni är en stor kommun och får klara er lite själva. Jag tycker att det är anmärkningsvärt. Här borde man ha haft en dialog. Man borde ha lyft luren eller kanske begett sig över till Stadshuset, i det här fallet, och haft en dialog med Stockholm.

Jag sitter i justitieutskottet och ser den andra sidan av myntet, när man misslyckas med att bryta rekryteringen. Vi är överens om att vi måste göra en omställning och få en starkare socialtjänst och få på plats ett starkare förebyggande arbete.

Socialdemokraterna har lanserat flera nya principer för att exempelvis säkra välfärden genom att indexera statsbidragen till den. Vi har lagt mer pengar på förebyggande insatser för en sammanhållen och likvärdig skola; detta ser vi att regeringen inte har matchat. Vi har upprätthållit de satsningar på Socialstyrelsen för förebyggande arbete som vår regering tidigare gjort, pengar som regeringen drog ned från 250 till 80 miljoner. Vi har utöver regeringens satsningar avsatt nästan 1,9 miljarder för brottsförebyggande arbete.

Jag välkomnar därför gärna även denna debatt om att få till fler och starkare verktyg för att bryta nyrekryteringen till gängen. Är det något vi måste växla upp och som vi från vårt perspektiv i justitieutskottet känner att vi saknar är det just insikten att om vi ska lyckas få bort de gängkriminella och få bort problematiken med de mest våldsamma grupperna i vårt samhälle måste vi också bryta rekryteringen. Ska vi lyckas med detta krävs en sammanhållen skola och en stark ekonomisk politik som hjälper de allra mest utsatta i vårt samhälle.

På denna punkt tror jag dock inte att vi är riktigt överens. Senast jag tittade i regeringens budget och blickade ut i verkligheten såg jag nämligen att det läggs mer pengar på lyx-rot och lyx-rut. Man avfärdar bankskatt för de allra rikaste och väljer att skjuta över inflationsbekämpningen på vanligt folk. Som jag inledde mitt första anförande med är situationen tuff för många människor i vårt land. Vi saknar en regering som har klipp i steget och som för dialog med landets kommuner i så här viktiga frågor.

Anf. 13 ANNA VIKSTRÖM (S):

Fru talman! Att förespråka en lika fördelning av medel till alla kommuner för att genomföra analyser inför den nya socialtjänstlagen är att förbise de verkliga skillnaderna och behoven mellan olika kommuner. Att hävda att alla bör behandlas lika i detta avseende är att ignorera det faktum att kommunerna har unika utmaningar, resurser och behov och framför allt helt olika storlek på sin organisation.

Om en kommun ska göra en seriös analys för att förbereda för en effektiv implementering av socialtjänstlagen – det är ju detta som vi debatterar – borde medlen ha någon sorts koppling till storleken på kommunen, men så blir det alltså inte. I Stockholms län är det 17 kommuner som förlorar på den nya beräkningsmodellen. Jag kan absolut tänka mig att den hade kunnat se annorlunda ut utan att medlen för den skull skulle smetas ut lika över hela Sverige, alltså så att det skulle vara exakt likadant för varje kommun.

Jag tror att det hade kunnat finnas intelligenta och bra beräkningsmodeller som inte hade gjort till exempel Stockholms stad till en stor förlorare i detta. Jag är faktiskt väldigt förvånad över att det har gått till på detta sätt.

Anf. 14 Statsrådet CAMILLA WALTERSSON GRÖNVALL (M):

Fru talman! Jag kan försäkra ledamöterna om att regeringen har en ständig dialog med SKR och med våra kommuner. Jag lägger en stor del av min samlade arbetstid på att resa runt i Sveriges olika kommuner, att besöka dem och att lyssna på dem. Ute i kommunerna låter det ganska likartat när det gäller behoven. Man behöver bland annat en ny socialtjänstlag för att få andra förutsättningar att arbeta tidigt, förebyggande och långsiktigt.

Det är väldigt bra att vi har kommunerna och socialtjänsten i ryggen när vi gör en så här stor förändring. Den lag som nu gäller är från 1980-talet och har lap-pats och lagats under lång tid. Nu behöver den förändras.

Det som har varit en del av mitt stora bekymmer är att den utredning som mötte mig när jag kom som nytt statsråd till Socialdepartementet grundades på direktiv från tidigare socialministern Lena Hallengren. Utredaren hade haft specifikt direktiv om att den nya lagen inte fick vara kostnadsdrivande. Jag säger det en gång till, för det är häpnadsväckande: I en tid då det redan var känt att vi hade en stor och växande kriminalitet och en rekrytering av väldigt unga människor till gängkriminalitet gav den socialdemokratiska socialministern utredaren ett specifikt direktiv om att lagen inte får vara kostnadsdrivande.

Margareta Winberg pekar i sin utredning på en rad olika saker som behöver ske. Nu håller vi på att utreda och titta på dem för att göra detta verkningsfullt.

Vid ett av de första möten jag hade med SKR, Föreningen Sveriges socialchefer, Akademikerförbundet och Vision ställde jag frågan: Ska vi gå fram med den befintliga utredningen, eller ska vi vänta in det

pågående arbetet? Den här regeringen har högre ambitioner än den föregående för att socialtjänstlagen ska bli effektiv och åstadkomma det vi vill att den ska åstadkomma. Deras svar var: Låt oss gå fram med den del som finns för att sedan bygga på den.

Vi har nu ett antal utredningar som på olika sätt kommer att inlemmas i Socialtjänstutredningen, men det är viktigt att bära med sig att det med andra förutsättningar från den tidigare regeringen hade kunnat finnas helt andra förutsättningar för socialtjänsten att påbörja sitt arbete den 1 juli 2025, som är den planerade tidpunkten för ikraftträdande. Lagrådsremissen planeras ske under sommaren, och propositionen ska lämnas till riksdagen under sen höst eller tidig vinter. Min förhoppning är att vi ska kunna hålla fast vid ikraftträdandedatumet den 1 juli 2025.

En annan viktig del är en förändrad sekretesslagstiftning, där kommuners utbildningsförvaltning och socialförvaltning –, det vill säga skolan och socialtjänsten – och polisen ska kunna sitta runt samma bord och ha diskussioner om insatser till barn och unga på ett väldigt tidigt stadium. Därtill behövs möjligheten att säkerställa att föräldrar får ett utökat föräldransvar. Vi har ett stort ansvar som föräldrar, och de allra flesta föräldrar tar också detta ansvar. Men där så inte sker måste vi kunna säkerställa att föräldrar involveras på ett tydligare sätt och att socialtjänsten också får verktyg att åstadkomma det.

Anf. 15 MATTIAS VEPSÅ (S):

Fru talman! Jag får tacka för en bra debatt så här långt.

Jag vill hålla mig kvar lite grann vid frågan om dialog med kommunerna. Jag läser i det svar som har skickats till mig inför debatten och som också har framförts här i kammaren: ”Regeringen har dock inte fört någon dialog med SKR om fördelningen av statsbidraget eller uttalat sig om fördelningen till kommunerna.” Men samtidigt har alltså statsrådet haft en kontinuerlig dialog med kommunerna, vilket är glädjande. Jag har också sett i tidningen att statsrådet är ute och reser. Vi ska alltså inte överdriva detta, men just i den här frågan har det alltså saknats en dialog.

Samtidigt har statsrådet varit ute och träffat landets kommuner. Då borde ju frågan ha tagits upp med landets kommunföreträdare – omställningen av socialtjänsten är kanske en av de största reformerna på detta område. Då kvarstår frågan varför man har gjort en så fullständig förändring av sättet att beräkna detta att Stockholm går miste om 18 miljoner kronor för omställningen.

Det blir liksom en tävling om vem som förstår landet bäst. Vi har givetvis olika bakgrunder. Men socialtjänsten i Stockholm är i praktiken elva olika socialtjänster med 10 000 medarbetare, och man har sina egna utmaningar, medan mindre kommuner har andra utmaningar i och med att de är färre anställda.

Men tycker statsrådet att 650 000 kronor är rimligt för detta omställningsarbete? Hur har diskussionerna gått i regeringen: Har statsrådet stått upp för en annan

fördelning, eller har ni varit helt överens om att det är den här fördelningen som ska gälla, trots att den drabbar Stockholm så hårt?

Anf. 16 Statsrådet CAMILLA WALTERSSON GRÖNVALL (M):

Fru talman! Tack, Mattias Vepsä, för denna debatt! Den är viktig, och jag hoppas att den är klargörande.

Som jag har understrukt vid flera tillfällen reser jag runt i hela landet. Det är tydligt att om man hade haft en beräkningsmodell som utgår från hur många invånare kommunen har hade de riktigt små kommunerna bara fått småpengar. Det hoppas jag att jag och Mattias Vepsä är överens om. Det hade handlat om några tiotal tusenlappar, och de hade inte kunnat göra mycket skillnad i det viktiga arbete som det handlar om när man ställer om för en ny socialtjänstlag.

De 18,7 miljoner som Mattias Vepsä talar om har aldrig beslutats. De har aldrig funnits med i någon fördelningsnyckel som det har fattats beslut om från regeringens sida. Men vi kan inte heller fatta beslut efter fördelningsprincipen om hur många invånare de olika kommunerna har, för det är många kommuner som är väldigt små. Det oroar mig lite att Mattias Vepsä verkar ha glömt sin bakgrund. Det är tuffare förutsättningar med en socialtjänst som är mycket mindre än vad en stor stad har.

Jag har den djupaste respekt för de utmaningar som många av våra stora städer har. Utmaningarna sprider sig också till allt mindre kommuner och gör att arbetet måste göras lika omfattande där. Det handlar ju inte bara om brottsförebyggande åtgärder utan om insatser för bland annat barn och unga i väldigt utsatta situationer. Och barn och unga befinner sig i utsatta situationer över hela vårt land.

Skulle de riktigt små kommunerna gå miste om 600 000 eller 610 000 kronor hade det inneburit att de inte hade kunnat komma med på banan. Jag tror inte att Mattias Vepsä hade velat se det heller. Regeringen vill det definitivt inte. Hela landet måste vara med på resan mot en ny socialtjänstlag.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 7 Svar på interpellation 2023/24:552 om revisorsplikt och kontroll

Anf. 17 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Fru talman! Markus Kallifatides har frågat mig om jag och regeringen avser att vidta åtgärder för att lagreglerna om revisorsplikt ska efterföljas.

I de allra flesta företag finns det förstås en strävan efter att följa lagar och regler. Men under senare år har det med all tydlighet framgått att företag också används för brottsliga ändamål av oseriösa aktörer på ett alltmer systematiskt sätt.

Att företag utnyttjas för oseriös eller olaglig verksamhet är, som Markus Kallifatides nämner, ett

problem som förtjänar att tas på mycket stort allvar, särskilt när det sker inom ramen för organiserad brottslighet.

Brottslighet i företag leder till att samhället drabbas av stora förluster, till exempel genom bedrägerier mot välfärdssystemen och genom uteblivna skatteintäkter. Hederliga näringsidkare riskerar också att slås ut när de tvingas konkurrera med oseriösa och brottsliga aktörer. Med de vinster som genereras i bolag kan också annan grov brottslighet finansieras. Regeringen arbetar därför aktivt på flera plan för att förhindra att företag utnyttjas för att begå brott.

Så sent som i februari presenterade regeringen en nationell strategi mot organiserad brottslighet – den är den första i sitt slag. Strategin innehåller prioriteringar, åtgärder och mål för att öka samhällets motståndskraft mot den organiserade brottsligheten. Arbetet med att förhindra att företag används som brottsverktyg pekas i strategin ut som ett prioriterat område.

En del av regeringens arbete mot brottslighet i företag handlar om att stärka Bolagsverkets kontrollfunktion. I början av mars beslutade regeringen om en ändring av verkets instruktion som innebär att myndigheten aktivt ska verka för att uppgifterna i verkets register är korrekta. Genom de här kontrollerna kan Bolagsverket motverka att målvakter används för att dölja de aktörer som utnyttjar ett företag för att begå brott. Även andra brottsliga upplägg kan motverkas på det sättet. Genom ändringen har Bolagsverket också fått bättre möjligheter att samverka med andra myndigheter i ett brottsförebyggande syfte.

Att revisionspliktiga företag saknar revisor kan naturligtvis vara en del av ett brottsligt upplägg, men det kan också vara fråga om ett förbiseende. En granskning av Riksrevisionen har visat att merparten av de företag som saknade revisor trots att de var skyldiga att ha det skaffade revisor följande år. Om det vid en myndighetskontroll eller på annat sätt upptäcks att ett företag som ska ha revisor inte har det ska Bolagsverket agera, ytterst genom en tvångslikvidation av företaget. Bolagsverket har de senaste åren också beslutat om tvångslikvidation i ett antal fall. Verket har alltså kraftfulla verktyg att ta till mot företag som bryter mot reglerna.

Eftersom många företag varje år passerar gränsen för revisionsplikt skulle det krävas omfattande kontroller för att säkerställa att alla företag som ska ha revisor också har det vid varje givet tillfälle. Att komma åt den kriminella ekonomin och förhindra att bolag utnyttjas som brottsverktyg är en prioriterad fråga för regeringen. Jag följer därför utvecklingen noga och är inte främmande för att vidta ytterligare åtgärder om det skulle visa sig vara nödvändigt.

Anf. 18 MARKUS KALLIFATIDES (S):

Fru talman! Tack, statsrådet Strömmer, för svaret! Bokföringsbrott och skattebrott är de vanligast förekommande brotten med koppling till företag. Företag kan också, som statsrådet var inne på, användas för att begå mer eller mindre storskaliga faktura- och

kreditbedrägerier mot andra företag eller privatpersoner. Men kanske särskilt uppmärksammat har det alltså blivit att företag har kommit att spela en stor roll när det gäller bedrägerier mot välfärdssystemen, när olika former av stöd och bidrag från det offentliga har utnyttjats.

Frågor om nyttjande av aktiebolag för oseriösa och olagliga verksamheter förtjänar helt enkelt stor uppmärksamhet – det tror jag att vi är överens om – inte minst då personer med koppling till organiserad brottslighet faktiskt är vanligt förekommande i bolagsstyrelser i landet.

Det var mot denna bakgrund som jag i februari verkligen spärrade upp ögonen när jag tog del av Sveriges Televisions granskning av företag i bar- och restaurangbranschen med avseende på skyldigheten för aktiebolag av en viss storlek att ha en revisor.

Det visade sig att 4 734 granskade företag hade skyldighet enligt lagens kriterier att ha en revisor för räkenskapsåret 2022 men att 830 av dessa företag saknade revisor. Knappt vart femte av de revisorspliktiga företagen saknade alltså revisor, fru talman.

Bransch- och arbetsgivarorganisationen Visita uttalade sig i ett skriftligt svar på Sveriges Televisions frågor med anledning av detta reportage: Uppenbarligen saknas kontrollfunktioner för att kunna följa upp att lagar och regler efterföljs.

Jag delade då den uppfattning som Visita gav uttryck för: Uppenbarligen saknas kontrollfunktioner för att kunna följa upp att lagar och regler efterföljs. Man kan också säga, som tyskar ibland säger, att förtroende är bra men att kontroll är bättre, åtminstone när man har med vinsteftersträvande företag att göra men kanske även i största allmänhet.

Av utredningsbetänkandet *Bolag och brott* kan utläsas just detta att ingen myndighet har i uppdrag att kontrollera efterföljandet av revisorsplikten. Ansvaret ligger på företagen själva. Bolagsverket har i och för sig möjlighet att begära bolaget i likvidation om revisor saknas i ett revisorspliktigt företag. Det är bara det att de inte kollar systematiskt.

Min fråga var alltså om statsrådet och regeringen avser att vidta åtgärder för att lagreglerna om revisorsplikt ska efterföljas. I sitt svar meddelar statsrådet att en del av regeringens arbete mot brottslighet i företag handlar just om att stärka Bolagsverkets kontrollfunktion och att man i början av mars, alltså efter att jag lämnade in min interpellation, beslutade om en ändring av verkets instruktion – på förslag av Skatteverket, om jag inte minns fel – som innebär att myndigheten aktivt ska verka för att uppgifterna i verkets register är korrekta. Vi socialdemokrater välkomnar denna förändring.

Statsrådet understryker i sitt svar att det skulle krävas omfattande kontroller för att säkerställa att alla företag som ska ha revisor också har det vid varje givet tillfälle.

Fru talman! Här skulle jag vilja efterhöra hur statsrådet ser på möjligheterna i en digitaliserad miljö, med potentialen i olika former av artificiell intelligens, att

också vidareutveckla Bolagsverkets granskning av inkomna uppgifter.

Anf. 19 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Fru talman! Tack, Markus Kallifatides, för möjligheten att diskutera denna väldigt viktiga fråga den här morgonen!

Ja, den organiserade brottsligheten måste bekämpas på flera olika fronter samtidigt.

När det gäller skjutningarna och sprängningarna under det gångna dygnet – vi har upplevt ännu en skjutning i Stockholmsområdet – måste man naturligtvis angripa det grova våldet direkt. Inget anständigt samhälle kan över tid leva med skjutningar och sprängningar på den nivå som Sverige har haft under snart tio års tid i eskalerande grad. Därför gör vi väldigt mycket som riktar sig just mot det grova våldet.

Men den nationella strategi mot organiserad brottslighet, den första i sitt slag, som regeringen beslutade om på det nya året tar ett bredare grepp. Den betonar betydelsen av att vi, om vi långsiktigt ska nedkämpa den organiserade brottsligheten, måste vidta väldigt offensiva åtgärder på en lång rad fronter parallellt, utöver att slå mot det grova våldet.

Det handlar inte minst om att bryta nyrekryteringen av barn och unga till de kriminella nätverken men också om att strypa den ekonomiska basen för denna kriminalitet. Denna kriminalitet drivs i högsta grad av pengar. Det handlar i hög grad om narkotikabrottslighet. Men nu tycks det som att den ekonomiska brottsligheten till och med har gått om narkotikan som huvudsaklig intäktskälla för de kriminella nätverken. Där finns det bedrägerier av olika slag. Det är förstas bedrägerier som drabbar enskilda människor, inte minst äldre, men det är också mycket systematiska bedrägerier – skattebrott och annan ekonomisk brottslighet – som drabbar välfärdssystemen och skattebetalarna som ett kollektiv.

Det är av avgörande vikt att vi lyckas strypa den kriminella ekonomin för att vi också ska komma åt den organiserade brottslighetens mest brutala uttryck. Därför är det väldigt bra att vi diskuterar dessa frågor i dag.

Företag som växer och ger vinst som kan återinvesteras är helt avgörande, för med ett välmående samhälle som utvecklas och blir rikare kan vi investera mer i välfärd. Det tror jag att vi är helt överens om. Därför är det också viktigt att vi utformar brottsbekämpningen på det här området på ett sådant sätt att vi kommer åt de kriminella utan att skapa onödigt byråkrati och regelbörda för lejonparten av alla företagare, som ju är skötsamma.

Vi har ett bra underlag för detta arbete med det betänkande som vi båda har nämnt och som tar sikte på just bolag som verktyg för brott. En av de frågor som lyfts fram där rör just frågan om revision och vikten av revision. Och jag vill understryka vikten av revision, i synnerhet förstas om man bedriver verksamhet av större slag.

I mars ändrade vi i förordningen och gav Bolagsverket en mycket tydlig instruktion om att aktivt säkerställa att de uppgifter som finns i deras register stämmer vad gäller exempelvis revisor. Man kan säga att det är ett svar på den mycket rimliga efterfrågan att någon måste se till att de uppgifter som finns i registren är korrekta. Annars finns det inget underlag att vidta åtgärder utifrån. Precis som Markus Kallifatides nämner efterfrågas denna förändring från flera håll. Det är också ett av förslagen i den aktuella utredningen och som är möjligt att genomföra i ett snabbt tempo. En del andra förslag är mer genomgripande och kräver lagstiftningsförändringar. Där får vi återkomma med en proposition.

Jag är också öppen för det som Markus Kallifatides säger när det gäller digitaliseringen, AI och annat. Det är klart att vi måste säkerställa att teknikutvecklingen blir en vinstlott för brottsbekämpningen. I det ligger förstås också bättre möjligheter att kontrollera väldigt omfattande information, exempelvis uppgifter i register.

Anf. 20 MARKUS KALLIFATIDES (S):

Fru talman! Jag tackar Gunnar Strömmer för svaren.

Jag vill markera att det finns en stor samsyn mellan oss socialdemokrater och Gunnar Strömmers parti, Moderaterna, om vikten av att bekämpa den organiserade brottsligheten, inte minst den våldsamma arten.

Fokus i min interpellation har mer fokus på den andra sidan, nämligen den stora ekonomiska brottsligheten, som har kopplingar till detta, men även en bredare flora av ekonomiska oegentligheter som kan stå skattebetalarna dyrt. Men jag vill markera vår samsyn och våra gemensamma ambitioner i stor utsträckning på området.

Det har under en lång rad av år kommit utredningar och rapporter med indikationer på att företag, inte minst aktieföretag, används i brottsliga syften. Brottsförebyggande rådet slog larm 2016. En stor statlig utredning om kvalificerad välfärdsbrottslighet presenterades 2017. En lång rad åtgärder har också vidtagits. Skapandet av Utbetalningsmyndigheten, resultatet av en statlig utredning som initierades 2018 och avlämnades 2020 kan nämnas. Den nu sittande regeringen har i dagarna lagt fram en proposition om betydligt mer underlättande sekretessbestämmelser för myndigheter.

Bolagsverket ska under detta år redogöra för hur arbetet med åtgärder för att förebygga brott har stärkts. Myndigheten ska även föreslå åtgärder som den kan vidta för att förebygga brott och för att motverka att felaktiga uppgifter registreras samt redovisa vad som krävs för att möjliggöra en förstärkning av myndighetens brottsförebyggande verksamhet.

I sitt remissvar på utredningsbetänkandet *Bolag och brott* menade Ekobrottsmyndigheten att det brottsförebyggande arbetet bör förtydligas ytterligare i syfte att ge särskild tyngd åt det brottsförebyggande uppdraget i förhållande till det som innefattar service för medborgare och företag. En sådan ändring gäller i

förordningen om instruktion för Bolagsverket från och med den 1 april.

Ekobrottsmyndigheten menade att Bolagsverket också bör utföra kontroller av lämnade uppgifter i andra avseenden än för att till exempel identifiera målvarter och att det med hjälp av digital teknik bör vara möjligt att utveckla system för att identifiera orimliga avvikelser och felaktigheter i ingivna årsredovisningar, exempelvis.

Skatteverket, fru talman, konstaterade å sin sida i sitt remissvar på *Bolag och brott* att allt fler bolag lämnar in årsredovisning digitalt och att en promemoria från Justitiedepartementet föreslår att en sådan digital ingivning ska göras obligatorisk för de allra flesta bolag. Mot den bakgrunden anser Skatteverket att Bolagsverket borde kunna upprätta system för att effektivt kontrollera vilka bolag som uppfyller krav för att ha revisor.

Jag upprepar frågan: Hur ser justitieministern på frågekomplexet om den kontrollerande funktionen när det gäller registeruppgifter i Bolagsverket i dagsläget?

Anf. 21 Justitieminister GUNNAR

STRÖMMER (M):

Fru talman! Låt mig börja även detta inlägg med att förstas understryka betydelsen av högt ställda krav på företag vad gäller redovisning och i förekommande fall revision och att säkerställa att de uppgifter som finns i statens olika register är korrekta. Det är i det ljuset man ska se den viktiga förändringen att Bolagsverket nu har fått en instruktion om att på ett mycket aktivt sätt säkerställa att uppgifter om revisor i Bolagsverkets register är korrekta. Det är avgörande för att sedan kunna rikta sina kontroller mot de bolag som inte har revisor. I de fall det inte handlar om ett förbiseende ska man också kunna rikta mycket kraftfulla åtgärder, ytterst tvångslikvidering om det krävs, mot bolagen.

Jag tycker också, vilket Skatteverket och för den delen också andra har lyft fram, att ny teknik förstås ger nya möjligheter. Det gäller inte bara Bolagsverket och deras register, utan det gäller våra myndigheter i stort som ju sitter på enormt mycket information. En stor utmaning i en icke-digitaliserad värld har förstås varit att kunna systematisera, genomlys och ha kontroll på all information som finns samlad i myndigheternas olika system. Det är självklart så att teknikutvecklingen ger helt nya möjligheter för det.

Frågan om hur man kan använda artificiell intelligens för att kunna analysera och kontrollera exempelvis registeruppgifter eller annan kritisk information är mycket intressant. Jag förutsätter också att det är en pågående dialog i relation till aktuella myndigheter. Många av dem ligger ju inte under Justitiedepartementets paraply, men jag vet att det kontinuerligt förs en dialog om hur man med den typen av verktyg ytterligare kan effektivisera kontrollerna.

Jag vill också lyfta fram en sak som Markus Kallifatides nämnde i förbifarten men som är helt central, nämligen möjligheten att dela information mellan myndigheter. Om vi ska få en riktig systemkraft i de

berättigade kontrollerna av oseriösa aktörer, oavsett om det är företag eller individer som begår brott utan att göra det i bolagsform, är en effektiv informationsdelning mellan myndigheter helt avgörande. Där vet vi att det finns rätt rigorösa sekretesshinder för att det ska kunna ske på ett effektivt sätt.

Här vill jag nämna flera pågående lagstiftningsprojekt som är ägnade att riva sådana hinder. Ett var ett förslag som vi fick i höstas som handlar om olika aktörers skyldighet att lämna information till Polismyndigheten för att kunna bistå i deras brottsbekämpning. Vi lade en proposition på bordet under mars månad som jag tror att riksdagen redan har tagit ställning till. Den tar sikte på arbetslivskriminalitet och möjligheten att dela information mellan olika aktörer för att kunna angripa bland annat arbetslivskriminalitet och fusk på området. Det har också synliggjort ett bredare behov och en efterfrågan hos många myndigheter på en generell sekretessbrytande regel som kort sagt gör det möjligt för myndigheter, oavsett vilken brottslighet och vilka myndigheter vi talar om, att dela information på ett effektivt sätt för att kunna få riktig kraft i kontroll, uppföljning och åtgärder mot oseriösa och kriminella företag.

Anf. 22 MARKUS KALLIFATIDES (S):

Fru talman! Jag tackar statsrådet Strömmer för möjligheten att utbyta tankar och några argument här i dag för att ytterligare skärpa inslagen av ordning och reda i vårt samhälle. Det är ju meningen att lagar och regler ska följas. Är lagarna dåliga ska vi ändra dem i demokratisk ordning, som ett slags huvudregel i alla fall. Jag har särskilt försökt lyfta fram potentialen i att ytterligare skärpa myndigheters interna kontrollarbete. Frågan om delning av information är en annan fråga som många kommer att debattera med statsrådet. Vi socialdemokrater välkomnar förstärkningar av myndigheters kontrollerande funktion, ibland på bekostnad av maximal service till enskilda medborgare.

Gunnar Strömmer har återigen understrukit vikten av att komma åt den kriminella ekonomin, som alltså handlar om mycket större pengar än den mer avgränsade narkotikahandeln i dag, och att förhindra att bolag utnyttjas som brottsverktyg. Gunnar Strömmer meddelar att regeringen följer utvecklingen noga och inte är främmande för att vidta ytterligare åtgärder. Vi socialdemokrater vill vara en konstruktiv opposition som bidrar på detta område.

En av de frågor som utredningsbetänkandet *Bolag och brott* också behandlade, vilket justitieministern nämnde, var frågan om den tämligen brett avskaffade revisionsplikten. Det är en reform som enligt Riksrevisionen 2017 kostat mer än den smakar, en reform som tunga myndigheter som Skatteverket och Ekobrottsmyndigheten problematiserat. Utredningen *Bolag och brott* redovisar argument för och emot återinförande och varianter på ett helt eller partiellt återinförande av en bredare revisionsplikt. Det är uppenbart för oss att ett eventuellt återinförande eller en utvidgning av revisionsplikten kräver en längre

genomförandetid för att det ska finnas revisorer helt enkelt. Det finns fler frågor om aktiebolagsformen att överväga, såsom minsta storlek på aktiekapital.

För egen del ser jag att det verkligen är hög tid att lägga den marknadsliberala eran till handlingarna och acceptera att det brett har funnits ett betydande mått av naivitet här i landet inför oavsedda och oönskade konsekvenser.
(Applåder)

Anf. 23 Justitieminister GUNNAR

STRÖMMER (M):

Fru talman! Jag tackar återigen Markus Kallifatides för möjligheten att diskutera dessa viktiga frågor.

Att strypa den kriminella ekonomin är helt avgörande för att vi ska kunna komma åt den organiserade brottsligheten långsiktigt. Om detta är vi helt överens. Vi ska mobilisera hela systemkraften i våra myndigheter och i rättsväsendet förstås. Men det kommer att krävas en mycket bredare mobilisering som omfattar många andra myndigheter. Några av dem har vi nämnt i dag: Bolagsverket och Skatteverket. Ytterligare några bör nämnas: Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen och Lantmäteriet när det gäller fastigheter, penningtvätt och så vidare. Det är uppenbart.

Det handlar om flera olika saker. Informationsdelning är oerhört centralt. Ska man få tryck i den brottsbekämpning som kan ske på basis av exempelvis registeruppgifter hos Bolagsverket handlar det i hög grad också om att samverka – i Bolagsverkets fall med andra myndigheter – för att kunna åstadkomma detta. Att kunna riva dagens sekretesshinder för en effektiv delning av information är helt avgörande. Men i detta ligger också, vilket Markus Kallifatides pekar på i dag, vikten av att stärka myndigheternas kontrollfunktioner inom sina respektive ansvarsområden.

Återigen: Den införda instruktionen till Bolagsverket att från och med mars april aktivt säkerställa att uppgifter om revisor i deras register är korrekta är en väldigt viktig del i detta.

Vad gäller revisionsplikten är det precis som Markus Kallifatides säger. Utredaren har i detta betänkande presenterat argument för och emot och olika modeller kring detta. Detta arbete pågår i Regeringskansliet här och nu. Jag ser fram emot att återkomma till riksdagen med en proposition där vi tar det bredare greppet baserat på detta betänkande.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 8 Svar på interpellation 2023/24:556 om gängens finansiering från prostitution

Anf. 24 Justitieminister GUNNAR

STRÖMMER (M):

Fru talman! Anna Wallentheim har frågat mig hur jag och regeringen jobbar med att bekämpa prostitution som en del i arbetet med att stoppa finansieringen av den organiserade brottsligheten.

Jag är helt ense med Anna Wallentheim om att prostitution som medel och inkomstkälla för den organiserade brottsligheten måste bekämpas. Genom prostitution och andra former av exploatering utnyttjas människor, oftast kvinnor som redan befinner sig i en utsatt situation, på ett cyniskt och hänsynslöst sätt.

Regeringen arbetar på bred front mot den organiserade brottsligheten. Att förebygga och bekämpa efterfrågan på köp av sexuella tjänster samt att erbjuda brottsoffer det skydd och stöd som de behöver är en viktig del av detta arbete. En annan viktig del är att strypa den kriminella ekonomin. Inkomsterna från brottslighet är inte bara en försörjning för kriminella, utan de används också för att återinvestera i brottslig verksamhet.

De senaste åren har antalet anmälda brott avseende köp av sexuell tjänst ökat, och en stor andel av de anmälda sexköpsbrotten klaras upp. I exempelvis Stockholm och Malmö har Polismyndigheten särskilt utpekade resurser som arbetar mot prostitution. Vidare finns det i samtliga polisregioner antingen en sektion, en grupp eller utredningsresurser med ansvar att utreda människohandel och människoexploatering.

Regeringens ambition är förstås att ingen människa ska utnyttjas för sexuella ändamål. Det är därför som regeringen under 2023 tillsköt medel och totalt gav Jämställdhetsmyndigheten 22 miljoner kronor för deras uppdrag att stärka arbetet mot sexuell exploatering av barn, prostitution och människohandel. Samma belegg har beviljats för 2024 för ett fortsatt förstärkt arbete med dessa frågor.

Så sent som i december mottog regeringen också betänkandet *Ut ur utsatthet*, som bland annat lämnar förslag på individuellt utformade exitprogram för vuxna som är utsatta för prostitution och människohandel för sexuella ändamål samt förslag på utformning och organisering av program för barn utsatta för sexuell exploatering och människohandel för sexuella ändamål. Betänkandet har skickats ut på remiss. Jag ska återkomma när vi har detta underlag.

Regeringen arbetar också intensivt med att ta fram ett nytt åtgärdsprogram för att motverka och bekämpa mäns våld mot kvinnor, annat våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck, inklusive prostitution och människohandel, som ska gälla 2024–2026.

Slutligen vill jag också lyfta fram vikten av det internationella samarbetet. Sverige har ett nära samarbete med andra länder och aktörer, både globalt och inom EU. Under det svenska ordförandeskapet i EU anordnade regeringen en konferens med fokus på hur man kan motverka efterfrågan på prostitution och människohandel för sexuella ändamål.

Anf. 25 ANNA WALLENTHEIM (S):

Fru talman! Prostitution kan många gånger ses som en av de mest synliga och samtidigt en av de mest dolda formerna av brottslighet. Den göms på bordeller, den göms i annonser, den göms på nätet och den göms på gator. Den finns där, men ändå inte.

Jag vill börja med att lyfta fram att vi måste inse att det bakom varje prostituerad finns en historia av psykisk ohälsa, av utnyttjande, av tvång och av exploatering. Bakom varje prostituerad finns det ett offer, och framför allt är dessa offer kvinnor.

Dessutom är kopplingarna mellan prostitution och organiserad brottslighet djupt rotade och påverkar inte bara dem som är direkt involverade utan hela samhället i stort.

Organiserad brottslighet ser prostitution som en lukrativ verksamhet på grund av dess potential att generera stora vinster. Till skillnad mot droger anses nämligen kvinnor vara en vara som kan säljas om och om igen.

Vi vet också att människohandel och exploatering är vanligt förekommande inom prostitution. Många kvinnor och barn som dras in i prostitution kontrolleras av organiserade kriminella nätverk.

Kopplingen till andra former av brottslighet är också något som är oroande. Prostitutionsverksamheter kontrollerade av organiserad brottslighet är ofta kopplade till andra olagliga aktiviteter, såsom droghandel, penningtvätt och vapensmuggling.

I den mörka skuggan av gängkriminaliteten har vi den senaste tiden kunnat läsa om hur unga flickor och kvinnor i Sverige utnyttjas som handelsvaror, där gäng skickar unga flickor och kvinnor mellan varandra som ett sätt att betala av sina skulder. Detta gick det att läsa om så sent som för en vecka sedan. Kvinnor blir offer för människohandel och behandlas som objekt av gängen, för andras vinning.

Fru talman! Jag ser positivt på många delar i ministerns svar. Det inger mig stora förhoppningar om att det kommer fler nya åtgärder kring prostitution, människohandel, mäns våld mot kvinnor med mera, liksom om att detta förhoppningsvis kan ligga på riksdagens bord inom kort. Det är välkommet, för detta är ett arbete som är viktigt inte bara för att stärka skyddet för de kvinnor som blir offer utan även för att strypa en del av den finansiering av gängen som ökar deras våldskapital och övergrepp på hela samhället.

Ministerns svar verkade peka på att man faktiskt ser den viktiga kopplingen mellan prostitution och finansieringen av gängen. Ändå finns faktiskt inte ordet prostitution med i regeringens skrivelse *Motståndskraft och handlingskraft – en nationell strategi mot organiserad brottslighet*, och jag undrar ifall ministern kan ge någon kommentar kring det.

Dessutom skulle jag vilja fråga vad ministern och regeringen gör för att påskynda processen för att förbättra stödet för kvinnor att lämna prostitution, framför allt med fokus på den absurda situation som Skatteverket sätter kvinnorna i genom att fälla dem för bokföringsbrott då inkomsterna anses skattepliktiga. Det riskerar att dra in dessa kvinnor i ytterligare prostitution då de måste betala av en skatteskuld.

Anf. 26 Justitieminister GUNNAR

STRÖMMER (M):

Fru talman! Jag tackar Anna Wallentheim för möjligheten att diskutera dessa oerhört viktiga frågor i dag.

Får jag börja med strategin vill jag säga att begreppet människohandel förekommer flera gånger i den och att fenomenet pekas ut som ett centralt och utomordentligt allvarligt problem kopplat till den organiserade brottsligheten. Det har också varit ett grunddackord i de insatser vi har genomfört både nationellt och i vårt internationella arbete på EU-nivå; jag nämnde det breda grepp vi tog kring människohandelsfrågorna genom en egen konferens i Stockholm.

Ett viktigt ingångsvärde i arbetet med olika initiativ på EU-nivå har varit insikten om betydelsen av att i snittet mot den organiserade brottsligheten och den gränsöverskridande dimensionen av den bekämpa till exempel vapensmuggling. Också insikten att även människosmuggling och människohandel är en central del av denna brottslighet har vi lyft fram. Vi gör det i strategin och även i andra sammanhang, och det är en vägledande insikt för politiken.

Jag tog också del av rapporteringen nyligen om att de kriminella gängerna dessutom, som det verkar, på ett cyniskt och oerhört omänskligt sätt använder flickor eller unga kvinnor som en sorts betalningsmedel för att reglera skulder mellan nätverken, oavsett om det gäller skulder av ekonomiskt slag, hedersslag eller annat slag. Detta är väl bara ytterligare en bekräftelse på vilken brutal, hänsynslös och, som det verkar, totalt normupplöst brottslighet vi har att hantera.

Vi har naturligtvis en skyldighet som samhälle, som regering och som riksdag att göra allt vi kan för att stå upp mot den här brottsligheten och skydda och stödja de flickor och unga kvinnor som drabbas av de kriminella nätverkens cyniska hantering av dem. Jag tycker att flera av de saker som har nämnts både i mitt inlägg och i Anna Wallentheims inlägg naturligtvis hör dit.

Ett nära samarbete mellan aktörerna i socialt arbete, rättsväsen och brottsbekämpning är förstås oerhört centralt. Att flytta fram positionerna när det gäller olika åtgärder, alltifrån exitprogram till andra saker som vi nu har förslag på och som vi arbetar med i Regeringskansliet och kommer att återkomma med på ett konkret sätt, är förstås oerhört betydelsefullt. Jag nämnde även den arbetsplan som jämställdhetsministern är ansvarig för och arbetar med och som ska så att säga skapa en systemkraft när det gäller våra samlade insatser i samhället för att från olika håll angripa problemet och ge hjälp och stöd till utsatta kvinnor.

Oavsett vad vi har för roll – oavsett om vi sitter i regering eller riksdag och oavsett vilken ministerhatt vi har på oss – kommer många att behöva bidra för att vi ska kunna bryta den här utvecklingen. Jag vågar påstå att Justitiedepartementet har tagit tåten i det arbetet.

Anf. 27 ANNA WALLENTHEIM (S):

Fru talman! Problemet med prostitution och dess koppling till organiserad brottslighet är en tuff

utmaning för polisen. Vi ser att gängkriminella utnyttjar kvinnor och flickor för sexuell exploatering både inom och utanför gängmiljöer.

Detta är ett komplext problem, och det kräver en samlad och strategisk insats. Därför hade det varit önskvärt att även ordet prostitution hade funnits med i skrivelsen. Jag är dock tacksam för redogörelsen då ministern ändå pekar på hur viktigt det är att begreppet människohandel lyfts flera gånger.

Under de senaste åren har polisen tvingats lägga allt större resurser på att bekämpa gängkriminaliteten, vilket har lett till att arbetet mot människohandel för sexuell exploatering tyvärr har nedprioriterats. Människohandelsgrupper har lagts ned eller pausats eftersom man har tvingats skicka resurser till andra typer av organisationer för att bland annat slå hårt mot gängkriminaliteten. Därför är det synd att man inte pekar tydligare på den koppling som finns mellan de två olika enheterna.

Det är oacceptabelt att vi har en situation där vi inte kan reda ut frågan om prostitution. Det handlar inte bara om att se till att polisen har de verktyg och de resurser som krävs för att kunna göra sitt arbete på bästa möjliga sätt utan även om att vi måste vara tydliga från politikens sida. Vi måste vara tydliga och säga att människohandel och mäns våld mot kvinnor, där prostitution ingår, måste vara prioriterade områden även när det gäller bekämpningen av gängkriminalitet. Det är nämligen oroande att se hur resurserna prioriteras om, särskilt med tanke på att människohandel är en av de allvarligaste formerna av organiserad brottslighet. Det är också en kränkning av människors mänskliga rättigheter – som göder gängkriminaliteten.

Det räcker inte med enbart polisiära åtgärder. Det krävs också en samlad insats från olika samhällsaktörer, precis som ministern nämner. Det handlar om myndigheter, ideella organisationer, föreningsliv, näringsliv och politiken. Genom att samarbeta kan vi nämligen stärka skyddet för de kvinnor och flickor som riskerar att dras in i människohandel och prostitution samtidigt som vi bekämpar den organiserade brottslighet som utnyttjar dem.

Det är oroande att det kommer så många signaler om nedskärningar på verksamheter kopplade till denna typ av frågor. Det är nedskärningar på tjej- och kvinnojourer, där man pekar på att pengarna till skyddade boenden inte räcker till. Brottsofferjouren pekar på att man de närmaste åren får nedskärningar på uppemot 66 procent. Det är nedskärningar på stödlinjer, specialenheter inom polisen med mera. Därför undrar jag om ministern och regeringen har den helhetssyn som krävs kring dessa frågor, både kopplat till polisens arbete och kopplat till andra samhällsaktörer, för att se till att det finns avhopparverksamheter och stöd för de kvinnor som behöver det.

Jag undrar även hur ministern ser på polisens egen årsrapport, där man menar att polisen inte har åstadkommit någon nämnvärd skillnad eller effekt för de våldsutsatta kvinnor vi ser i Sverige – vare sig här och nu eller på sikt.

Som skåning oroar det mig också att Sveriges Radio ganska nyligen – det var så sent som i februari – pekade på Helsingborgs hamn som en av de största inkörsportarna för organiserad brottslighet och sexhandel i hela Sverige och Norden. Detta gör bland annat att Helsingborg har blivit ett nav för illegal verksamhet, inklusive smuggling av människor för sexuell exploatering. Hur ser ministern och regeringen att vi ska möta det faktum att så mycket av den verksamhet vi ser kommer in genom våra hamnar?

Anf. 28 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Fru talman! Jag vill först säga att det naturligtvis är av otroligt central betydelse att polisen och andra delar av rättsväsendet och samhället i stort organiserar sina resurser så att vi kan möta all allvarlig brottslighet och inte ”bara” skjutningar och sprängningar.

Det ska naturligtvis sägas att det är helt avgörande att komma åt skjutningarna och sprängningarna som de mest brutala och hänsynslösa uttrycken för den organiserade brottsligheten. Men jag är också övertygad om att prostitution och människohandel har koppling till den organiserade brottsligheten och de kriminella nätverken; snittet in mot skjutningarna och sprängningarna finns ju där, exempelvis i vittnesbörderna om hur unga kvinnor används som betalningsmedel eller handelsvaror inom dessa gäng.

Därmed kan man naturligtvis säga att en mobilisering av ekonomiska resurser när det gäller att bekämpa de kriminella nätverken också är en stor möjlighet att på allvar komma åt flera av de problem vi nu diskuterar. Med det sagt är det också viktigt att även prostitution och människohandel som inte nödvändigtvis har någon koppling till de kriminella nätverk som ägnar sig åt skjutningar och sprängningar hanteras på ett systematiskt sätt av polisen.

Jag tror att en viktig nyans när det gäller den årsredovisning som Anna Wallentheim refererar till är att polisen naturligtvis inte gör någon skillnad i förhållande till den brottsligheten. Tvärtom får man väl säga att polisens insatser gör en utomordentligt stor skillnad.

Däremot har man pekat på att polisen inte har kunnat förbättra sina resultat under det gångna året i jämförelse med tidigare år. Man har också pekat på att det råder konkurrens om resurser och att det finns risker med att en stor mobilisering av resurser till de i och för sig utomordentligt akuta och stora samhällsproblemen med skjutningar och sprängningar på flera håll har fått till effekt att resurser har tagits från annan verksamhet, exempelvis utredningsverksamhet eller brottsförebyggande verksamhet. Jag är helt på det klara med att polisen och dess ledning är mycket medvetna om detta.

Vi ska på måndag ha ett möte med polisens ledning, bland annat om dessa frågor men också om en bredare fråga, nämligen brottslighet som rör kvinnor men inte sker i organiserad form. Vi har under de senaste veckorna sett brutala exempel på detta i form av att kvinnor har mördats – ofta i sina hem – av

närstående män. Här finns en otroligt viktig trovärdighetsuppgift i att säkerställa att rättsväsendet mobiliserar resurser för att bryta dessa mycket destruktiva mönster. Detta ska förstås ske i samspel med exempelvis socialtjänst och civilsamhälle, som också måste resursättas på ett sådant sätt att de kan fullgöra sina viktiga uppgifter.

I detta sammanhang vill jag ta upp en annan viktig sak som många lyfter fram. När vi nu river sekreteshinder gör vi det ofta i ljuset av den organiserade brottsligheten och de behov som den ger upphov till när det gäller möjligheten att effektivt dela information mellan olika aktörer i samhället. Det är dock inte minst betydelsefullt för att komma åt den organiserade människohandeln och prostitutionen, som vi talar om här, och annan brottslighet där det finns ett snitt mellan exempelvis rättsväsendet och sociala myndigheter. Detta är en oerhört viktig sak också för att bekämpa den brottsligheten.

Jag vill också nämna att vi i närtid kommer att ha ett brett möte med företrädare för myndigheter, kommuner, regioner och civilsamhällesaktörer om brott som framför allt drabbar kvinnor i syfte att gemensamt ta fram en ordentlig handlingsplan för att kunna bearbeta dessa problem på den bredd som de kräver.

Jag ber att få återkomma till hamnfrågan i mitt nästa inlägg.

Anf. 29 ANNA WALLENTHEIM (S):

Fru talman! Jag vill börja med att tacka ministern för svaren, framför allt när det gäller helhetsgreppet kopplat till mäns våld mot kvinnor. Jag hoppas att ministern uppmärksammade att vi socialdemokrater i går gick ut och krävde en kriskommission om detta. Denna situation är oacceptabel. Under mindre än en vecka blev fyra kvinnor mördade av en man som kvinnan hade haft eller hade någon form av relation med.

Jag vill att ministern ska vara medveten om att vi socialdemokrater kommer att vara positiva och välkomna förslag som gör skillnad på riktigt, men jag vill också att ministern ska vara uppmärksam på att vi kommer att behöva jaga ministern mer i dessa frågor om vi inte anser att förslagen lever upp till förväntningarna eller kommer tillräckligt snabbt.

Vi kan inte tillåta att kvinnor och flickor blir offer för gängkriminalitet och prostitution. Som jag har nämnt tidigare krävs ett samarbete på alla nivåer – från civilsamhälle och myndigheter till EU – för att bekämpa denna problematik.

Vi ska såklart se till att polisen har de verktyg de behöver för att kunna arbeta effektivt mot gängkriminalitet, människohandel och prostitution, men det handlar inte bara om polisens ansvar utan också om samhällets ansvar att skydda de mest utsatta och sårbara. Vi måste investera i förebyggande åtgärder, ge stöd till personer som riskerar att dras in i gängmiljöer eller prostitution och se till att ett exitprogram kommer på plats för att hjälpa kvinnor bort från prostitution.

Vår främsta uppgift som politiker är att skapa trygga och inkluderande samhällen där alla kan leva utan rädsla för att bli utnyttjad eller utsatt för våld. (Applåder)

Anf. 30 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Fru talman! Jag vill än en gång tacka Anna Wal-lentheim för möjligheten att diskutera dessa mycket angelägna frågor denna förmiddag.

Vi som samhälle ska göra allt vi kan för att skydda och stödja utsatta kvinnor och, i förekommande fall, utsatta män. Prostitutionens offer är ofta kvinnor, men det är inte alltid så.

Under alla omständigheter ska vi med gemensamma krafter göra allt vi kan för att skydda och stödja dem som är mest utsatta. Det handlar förstås om ekonomiska resurser. Det handlar också om samverkan, om att riva sekretesshinder och om att införa nya verktyg och exempelvis utveckla arbetet med individuella exitprogram som kan riktas mot flickor och kvinnor som befinner sig i en utsatt situation.

Jag vill också säga att det finns ett behov av att utveckla vår gemensamma lägesbild av problematiken. Jag uppfattar att detta är en dimension av den organiserade brottsligheten som inte har undersökts och diskuterats tillräckligt. Det handlar om flickors och kvinnors delaktighet i denna brottslighet, antingen som förövare eller som offer.

I dag har vi diskuterat en väldigt brutal aspekt av detta, nämligen prostitution, människohandel och unga kvinnor och flickor som används som handelsvaror inom de kriminella nätverken. Det finns dock en bredare och ganska underrapporterad och underdiskuterad dimension som handlar om flickors och kvinnors delaktighet i eller koppling till dessa kriminella nätverk i övrigt. Därför är jag väldigt glad att regeringen har gett Brå i uppdrag att gå på djupet vad gäller alla dimensioner av flickors och unga kvinnors delaktighet i eller koppling till de kriminella nätverken. Jag är övertygad om att detta kommer att ge oss grund för att få ännu bättre precision och kraft i flera av de saker som har nämnts här i dag.

Jag vill avslutningsvis säga någonting om hamnarna. Detta är en utomordentligt central fråga. Vi samlade tidigare denna vecka företrädare för Sveriges Hamnar, fackförbund, arbetsgivare och andra för att diskutera både narkotikadimensionen och människohandelsdimensionen av denna fråga.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 9 Svar på interpellation 2023/24:610 om avskaffad preskriptionstid för mord för personer under 18 år

Anf. 31 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Fru talman! Pontus Andersson Garpvall har frågat mig om jag och regeringen är beredda att avskaffa preskriptionstiden för mord för personer under 18 år.

Låt mig inleda med att slå fast det självklara: Det är djupt otillfredsställande om ett så allvarligt brott som mord inte leder till lagföring på grund av preskription trots att brottet kan klaras upp. Genom den tekniska och forensiska utvecklingen och de framsteg som görs, exempelvis i form av ny dna-teknik, kan vi i dag på ett rättssäkert sätt ta fram bevisning som gör att vi kan lösa brott som begicks för mycket lång tid sedan. Regelverket när det gäller preskription måste anpassas till denna utveckling.

Preskriptionsutredningen har haft i uppdrag att se över regelverket utifrån dessa utgångspunkter. Utredningen har föreslagit förlängda preskriptionstider för allvarliga brott i allmänhet, även för brott som begåtts av någon som inte fyllt 18 år. För den som begått ett mord eller ett annat brott som kan bestraffas med livstids fängelse innan han eller hon fyllt 18 år innebär utredningens förslag att preskriptionstiden förlängs från 15 år till 25 år.

Regeringspartierna – alltså Moderaterna, Kristdemokraterna och Liberalerna – och Sverigedemokraterna har i Tidöavtalet kommit överens om att dagens preskriptionsbestämmelser ska revideras. Som ett första led i det arbetet är partierna överens om att huvudförslagen från Preskriptionsutredningen ska genomföras. Arbetet med en lagrådsremiss utifrån utredningens förslag pågår för närvarande på departementet.

I ett andra led ska, enligt Tidöavtalet, en ny utredning tillsättas och ges i uppdrag att se över vissa andra frågor som är kopplade till den straffrättsliga preskriptionen.

Som Pontus Andersson Garpvall påpekar ser vi i dag en tydlig trend: Allt yngre personer begår grova brott, till exempel mord och grova våldsbrott. Regeringen arbetar brett för att bryta den här utvecklingen.

Så sent som i förra veckan beslutade regeringen om en nationell brottsförebyggande strategi med socialpreventivt fokus. I fokus för denna strategi står insatser för att bland annat bryta rekryteringen till de kriminella nätverken, förebygga att barn och unga dras in i kriminalitet och få personer som begår brott att lämna kriminaliteten bakom sig.

Förra sommaren infördes en ny brottsrubricering som gör det straffbart att involvera personer under 18 år i brott eller brottslig verksamhet. Vi ser nu över straffen och straffrabatterna för unga brottslingar. Vi prövar också om straffmyndighetsåldern bör sänkas – inte främst för att sätta barn i fängelse utan för att öppna hela verktygslådan med ungdomsvård,

ungdomsövervakning och andra särskilda ungdomspåföljder för ännu fler.

Vi avser också att lämna en proposition till riksdagen om att inrätta särskilda ungdomsfängelser för de unga brottslingar som dömts för grova brott.

Allt detta är bra ur ett straffrättsligt perspektiv. Det ger också utrymme för Sis, Statens institutionsstyrelse, att fokusera på alla andra ungdomar som är placerade på de särskilda ungdomshemmen, som har andra behov som i dag i alltför hög grad inte blir tillgodosedda. Redan nu begränsar vi kraftigt tillgången till mobiltelefoner för unga som avtjänar slutna ungdomsvård på Sis.

En utredare har också fått i uppdrag att föreslå en ordning som ger socialtjänsten möjlighet att ställa krav på barn och unga att till exempel delta i olika aktiviteter eller vara hemma under vissa bestämda tider. Detta liknar de barn- och ungdomsförelägganden som förekommer i Danmark.

På en rad olika områden flyttar vi alltså fram positionerna för att bryta utvecklingen med barn och unga som begår allt grövre brott. Detta gör vi för brottsoffren, för det omgivande samhällets behov av skydd och för att unga som har påbörjat en kriminell karriär ska ha en chans att bryta sina destruktiva mönster.

Anf. 32 PONTUS ANDERSSON
GARPVALL (SD):

Fru talman! De senaste årens ökning av dödsskjutningar och sprängningar har fått Sverigedemokraterna och regeringen att vidta hårdare åtgärder mot kriminaliteten. Under den tidigare socialdemokratiska regeringen ökade exempelvis antalet dödsskjutningar med 232 procent på bara åtta år.

I januari införde vi dubbelt straff för grovt vapenbrott, och sedan tidigare har ungdomsrabatten avskaffats vid grov brottslighet. Men som ministern var inne på är mer att vänta. Inte minst kommer vi att under denna mandatperiod att införa dubbla straff för gängkriminella, vilket kommer göra det ännu mindre attraktivt att välja en kriminell livsstil. En person som döms för exempelvis grovt vapenbrott kan då få minst åtta års fängelse, vilket kan jämföras med ynka ett års fängelse som var fallet för bara ett par år sedan.

Inte minst sedan ungdomsrabattens avskaffande vid grova brott har vi sett en tydlig trend att ungdomar som är under 18 år är inblandade i grova våldsbrott. Det är mer riskfyllt för personer som är 18 år eller äldre att begå grova brott eftersom personer mellan 18 och 21 år nu kan få livstids fängelse. Kanske är det därför det numera hör till vanligheterna att personer som är under 18 år är inblandade i skjutningar. Straffet avskräcker helt enkelt de äldre.

Uppklaringsnivån för de grova våldsbrotten har förbättrats sedan Sverigedemokraterna och regeringen tog över makten. Stockholmspolisen rapporterar att man har gått från en uppläkning på cirka 15 procent till dagens siffra på över 70 procent.

Men sannolikt går många mördare fria. Många mord är ouppklarade, och sannolikt var flera av

skyttarna under 18 år när mordet begicks. I dag är preskriptionstiden för mord 15 år om den misstänkte var under 18 år vid brottstillfället. Det innebär att vi i framtiden sannolikt kommer att hamna i fler situationer där gärningsmannen vid brottstillfället var minderårig och därför kan undkomma straff när preskriptionstiden löper ut.

Min uppfattning är att det är principiellt viktigt för brottsoffret närliggande att få upprättelse i form av att en gärningsman döms för det mord han begått. Att gärningsmannen var under 18 år vid brottstillfället spelar mindre roll.

Kriminalvård i Sverige handlar inte bara om inlåsning för att hålla farliga människor borta från våra gator och om att i den mån det är möjligt få gärningsmän att bli goda samhällsmedborgare. Det handlar också om rättvisa, inte minst för anhöriga till mordoffer. Den som har begått en sådan grov handling ska få ett straff för det den gjort, och de anhöriga ska få upprättelse, vilket de aldrig helt kommer att få eftersom de aldrig får tillbaka sin son, dotter, bror eller syster. Det minsta man kan begära från samhällets sida är att gärningsmannen straffas för det som gärningsmannen har gjort. Att gärningsmannen vid tillfället var under 18 år spelar enligt mig, som sagt, ingen som helst roll.

Ministern vill i ett första led genomföra Preskriptionsutredningens förslag att öka preskriptionstiden från 15 till 25 år, vilket är bra. Men ser ministern en möjlighet att efter ny utredning och i ett andra led helt avskaffa preskriptionstiden för mord för personer under 18 år?

Anf. 33 Justitieminister GUNNAR
STRÖMMER (M):

Fru talman! Jag tackar Pontus Andersson Garpvall för möjligheten att få diskutera dessa viktiga frågor här i dag.

Det råder ingen som helst tvekan om att vi under många år har haft en utomordentligt allvarlig samhällsutveckling i Sverige där det dödliga skjutvapenvåldet har tredubblats under en tioårsperiod. Regeringen gör nu väldigt mycket i samspel med Sverigedemokraterna för att vända denna utveckling. Vi resurssätter rättsväsendet på ett annat sätt, ger polisen mer effektiva verktyg, ser till att straffen på ett bättre sätt än i dag återspeglar brottens allvar och betonar den preventiva effekten som en längre inlåsning kan ha. Sitter man inne dubbelt så länge för ett grovt vapenbrott, vilket man gör från den 1 januari, i normalfallet fyra år i stället för tidigare två år, kan man inte begå nya brott under den tiden, inte rekrytera nya barn eller ungdomar till de kriminella nätverken och så vidare.

Allt detta bottnar i en principiell grundsyn som handlar om att rikta om perspektiven när det gäller synen på straff och rättspolitik i stort till att ta mindre hänsyn till gärningsmannen och dennes intressen och lägga större betoning på samhällets behov av skydd mot grov och allvarlig brottslighet och, förstås, brottsoffrets intresse av stöd, skydd och upprättelse. Denna

dimension har givetvis också betydelse också för de frågor vi diskuterar här i dag.

För ett brottsoffer eller för anhöriga till ett brottsoffer kan det naturligtvis framstå som oerhört stötande att ett brott som begicks för länge sedan och då inte kunde klaras upp men som nu på grund av ny bevisning, ny teknik eller annat visar sig vara möjligt att klara upp ändå inte kan leda till en konsekvens för gärningsmannen eftersom brottet har preskriberats. Denna fråga står på högkant, och det är viktigt och bra att vi får diskutera den här i dag.

Låt mig innan jag går in på denna fråga betona att huvudfokus för vår politik är att ge brottsbekämpningen verktyg som gör det möjligt att klara upp så många brott som möjligt så snabbt som möjligt. I Stockholm låg 2022 brottsuppleringen för dödsskjutningar på drygt 15 procent, men när vi summerar 2023 låg brottsuppleringen på över 75 procent. Motsvarande siffra i Uppsala var 85 procent. Det beror på en kombination av en rad olika faktorer, men en faktor är nya, effektiva verktyg till brottsbekämpningen, andra arbetssätt och så vidare.

Vi ska givetvis lägga tyngdpunkten i våra insatser på att brott helst förebyggs och förhindras innan de äger rum, men om de väl äger rum ska de kunna utredas och klaras upp så att gärningsmannen eller gärningsmännen kan fällas i så nära anslutning det bara går till det begångna brottet. Här gör vi oerhört mycket.

När det gäller preskriptionsfrågorna har preskriptionen avskaffats för mord och andra riktigt allvarliga våldsbrott. När det gäller just barn mellan 15 och 17 år kan man säga att den särbehandling som också syns i preskriptionsreglerna baseras på att vi överlag hanterar brottslingar mellan 15 och 17 år på ett annat sätt än vuxna brottslingar. Det är mer en förklaring än ett uttryck för att jag tycker att det nödvändigtvis är rätt. Det är i alla fall bakgrunden.

I ett första steg höjs nu preskriptionstiden till 25 år för barn mellan 15 och 17 år. Det är ett viktigt steg, och det kommer att träffa många av de situationer som Pontus Andersson Garpvall tar upp. När vi väl har genomfört detta får vi återkomma till vilka ytterligare frågor som behöver belysas i ett andra steg.

Anf. 34 PONTUS ANDERSSON
GARPVALL (SD):

Fru talman! Jag tackar ministern för svaret.

För att fortsätta diskussionen om preskription uppmärksammades för något år sedan ett fall i Göteborg där ett mord begåtts i en tygbutik 2005. Dna från den misstänkta kunde anträffas på platsen, men en matchning hittades först för ungefär ett år sedan. Då hade det gått 18 år sedan mordet, och eftersom den misstänkta var 17 år när mordet begick var brottet preskriberat. Mördaren undkom alltså straff eftersom hon i över 15 år hade lyckats undgå upptäckt. För mig och även justitieminister Gunnar Strömmer är detta väldigt upprörande – och när något är upprörande får man som politiker se till att göra något åt det.

Preskriptionsutredningen föreslog en ökad preskriptionstid i dessa fall från 15 till 25 år. Men ponera att det har gått 26 år innan gärningsmannen upptäcks. Då hade det varit precis samma situation som nu, med en person som inte kan dömas på grund av att preskriptionstiden löpt ut. Därför ser jag snarare ett behov av att preskriptionstiden helt avskaffas för unga mördare än att det förlängs. Men det som vi gör nu i ett första steg är ett bra och rimligt steg.

Som ministern var inne på i sitt första anförande gör den tekniska och forensiska utvecklingens framsteg att fler brott kan uppkälas. Detta ökar rättssäkerheten; inte minst kan fler brott uppkälas som begicks för länge sedan.

Ett problem med det tidigare nämnda fallet var att kvinnan som alltför sent kopplades till mordet hade varit misstänkt för ett flertal brott men inte topsades för rän efter 18 år. Hade man gjort det tidigare hade mordet kunnat klaras upp tidigare. Det visar på vikten av att man aldrig ska tveka om att använda de tekniska verktyg som finns närhelst det är möjligt.

Argumenten för preskriptionstid är ofta att brottet inte kommer att gå att lösa för att det har gått för lång tid, att gärningsmannen inte för evigt ska gå omkring med ett straffhot eller att gärningsmannen efter en lång tid har ordnat upp sitt liv. Vid just mord eller andra väldigt grova brott anser jag dock att alla dessa argument faller. Rättvisa och upprättelse måste väga tyngre.

Jag förstår om ministern inte vill föregripa den framtida utredningen och inte heller kan utesluta att preskriptionstiden alltid ska avskaffas vid mord, men skulle ministern kunna ge sin syn på om han ser några nackdelar med en helt avskaffad preskriptionstid?

Anf. 35 Justitieminister GUNNAR
STRÖMMER (M):

Fru talman! Låt mig först säga att jag tycker att det är oerhört viktigt att vi nu ser över preskriptionsreglerna. Redan de förändringar som vi nu bereder och kommer att genomföra kommer att innebära en oerhört stor skillnad när det kommer till just preskriptionsfrågorna.

I dag är endast vissa särskilt utpekade brott undantagna när det gäller preskriptionen, såsom mord, dråp, våldtäkt, grov våldtäkt och våldtäkt mot barn. Det är alltså ett antal utomordentligt allvarliga brott där det i dag inte finns preskription. Enkelt uttryckt: Om man hittar en gärningsman efter många år kommer de här brotten alltid att kunna lösas.

När vi nu ska genomföra de förslag om preskriptionstid som finns i denna första utredning, som jag har nämnt, gör vi väldigt stora förändringar. Vi säger helt enkelt att när det är livstid i straffskalan ska preskription inte gälla. Då omfattar det helt plötsligt många fler brott, såsom grov mordbrand, grovt blåljussabotage, människorov och grov allmänfarlig ödeläggelse.

Detta tror jag är en otroligt viktig signal till brottsoffer. När det finns tekniska möjligheter och vi kan klara upp brott även när det har gått väldigt lång tid

och det gäller riktigt allvarlig brottslighet ska det inte finnas någon preskription som sätter hinder i hjulet för att klara upp och lagföra i de fallen. Även när det gäller mindre allvarlig brottslighet kommer vi att förändra reglerna så att vi i färre fall än i dag får snedvridande effekter eller allvarliga effekter på grund av preskriptionsregler. Detta är alltså en väldigt stor förändring. Som sagt höjer vi preskriptionstiden till 25 år – om vi ska följa utredarens förslag – också för barn och unga mellan 15 och 17 år som begår allvarliga brott.

Jag tycker att de argument Pontus Andersson Garpvall anför för att helt och hållet ta bort preskriptionstiden också för barn och unga över 15 år är berättigade och rimliga. Sedan finns det andra argument i andra vågskålen som handlar om hur vi generellt sett kommer att utforma straffbestämmelser för barn och unga.

Vi kommer att göra en stor reform när det gäller straff för brottslingar över 15 år. Påföljden slutna ungdomsvård, som i dag är det allvarligaste straffet för dem mellan 15 och 17 år som begår allvarliga brott, övergår till fängelsestraff, vi kommer att ersätta dagens system med Sis-hem för de grövsta brottslingarna och vi har ungdomsfängelser. I den helheten kommer vi naturligtvis också att belysa andra frågor som är kopplade till unga mellan 15 och 17 år.

Min egen uppfattning är att vi sannolikt även i framtiden i olika avseenden kommer att behandla unga mellan 15 och 17 år – alltså icke-myndiga brottslingar – delvis annorlunda än vuxna. Självklart måste dock dessa frågor hanteras som en helhet. De frågor som Pontus Andersson Garpvall tar upp ingår naturligtvis i den helheten.

Vi får helt enkelt återkomma till hur vi avser att gå vidare med frågorna efter det att vi har genomfört de stora och viktiga förändringar när det gäller preskriptionstider som vi nu förbereder i departementet.

Anf. 36 PONTUS ANDERSSON
GARPVALL (SD):

Fru talman! Jag tackar Gunnar Strömmer för svaret. Det känns som att ministern och jag drar åt samma håll, och det är ju bra. Så var det inte under den förra mandatperioden när man hade interpellationsdebatter med den förra justitieministern.

Det är positivt att vi nu har en regering som ihop med Sverigedemokraterna är redo att ta dessa frågor på allvar. Kriminalpolitiken är en av de största delarna av Tidöavtalet. Väljarna anser att det är den just nu viktigaste politiska frågan samtidigt som Sverigedemokraterna och Moderaterna är de två partier som har högst förtroende i dessa frågor.

Mycket är som sagt på gång. Bara nu den kommande månaden gör vi det enklare att vräka kriminella. I juni träder den nya förverkandelagstiftningen i kraft, vilket kommer att göra det enklare för våra brottsbekämpande myndigheter att beslagta kriminellas egendomar. Steg för steg gör vi det mindre och mindre attraktivt att välja en kriminell livsstil.

Vad gäller frågan som diskuteras i den här debatten ser jag fram emot att gå vidare med och genomföra

Preskriptionsutredningens förslag om att förlänga preskriptionstiden vid mord från 15 till 25 år. Jag ser också fram emot det andra ledet – den nya utredning som eventuellt kan göra att preskriptionstiden för mord helt tas bort, även om den misstänkte var under 18 år vid brottstillfället.

Anf. 37 Justitieminister GUNNAR
STRÖMMER (M):

Fru talman! Jag tackar återigen Pontus Andersson Garpvall för att den här frågan har aktualiserats genom interpellationen och att vi har fått möjlighet att diskutera detta i dag.

Låt mig avsluta med att konstatera det jag inledde med att slå fast, nämligen det självklara att det är djupt otillfredsställande om allvarliga brott inte leder till lagföring på grund av preskription trots att brottet i och för sig kan klaras upp, kanske för att en gärningsman som tidigare inte har varit känd har blivit känd för polisen genom att till exempel ny teknik har gjort det möjligt att ta fram bevisning som gör att man kan fälla någon som skyldig för ett allvarligt brott som har begåtts för länge sedan.

Därför har det högsta prioritet för oss att med gemensamma krafter ändra preskriptionsreglerna. En utgångspunkt när det gäller allvarlig brottslighet som har livstids fängelse i straffskalan är att helt enkelt ta bort preskriptionen eftersom brotten är så allvarliga och behovet av upprättelse för brottsoffren är så stort och inte minst också för att den tekniska utvecklingen gör att det i dag finns väldigt goda förutsättningar att klara upp fler brott, också efter väldigt lång tid.

Detta måste vi möta, och det gör vi. Det arbetet pågår just nu, och vi avser att komma tillbaka till riksdagen med förslag så snart det arbetet är avslutat. Sedan vill jag också understryka betydelsen av att vi fortsätter att diskutera frågor som gäller just unga förövare, under 18 år, inklusive de frågor vi har diskuterat i dag och att vi fortsätter att göra allt vad vi kan för att säkerställa att polis och andra rättsvårdande myndigheter har de verktyg de behöver för att kunna klara upp brott så snabbt som det bara går så att frågan om preskription över huvud taget inte ska behöva aktualiseras.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 10 Anmälan om interpellationer

Följande interpellationer hade framställts:

den 21 mars

2023/24:640 Förbud mot användande av heltäckande slöja, hijab och burka

av Sara Gille (SD)

till statsrådet Paulina Brandberg (L)

2023/24:641 Personal och resurser i sjukvården

av Yasmine Bladelius (S)

till statsrådet Acko Ankarberg Johansson (KD)

2023/24:642 Mäns våld mot kvinnor

av *Yasmine Bladelius* (S)

till statsrådet Paulina Brandberg (L)

2023/24:643 Åtgärder för att minska operationsköerna

av *Yasmine Bladelius* (S)

till statsrådet Acko Ankarberg Johansson (KD)

2023/24:644 Primärvårdsreformen

av *Yasmine Bladelius* (S)

till statsrådet Acko Ankarberg Johansson (KD)

2023/24:645 Civilsamhällets roll och svenskt bistånd

av *Anna Lasses* (C)

till statsrådet Johan Forssell (M)

§ 11 Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 21 mars

2023/24:746 Samarbete mellan företag och akademin

av *Johnny Svedin* (SD)

till energi- och näringsminister Ebba Busch (KD)

2023/24:747 Samarbete mellan akademien och näringslivet

av *Johnny Svedin* (SD)

till utbildningsminister Mats Persson (L)

2023/24:748 Umgångessabotage

av *Runar Filper* (SD)

till justitieminister Gunnar Strömmer (M)

2023/24:749 Undantag för shotflaskor

av *Mattias Ottosson* (S)

till statsrådet Romina Pourmokhtari (L)

2023/24:750 Indexuppräknning av ersättningar till landets värnpliktiga vid grundutbildning

av *Mikael Larsson* (C)

till försvarsminister Pål Jonson (M)

2023/24:751 Arbetet med arbetslösa med kort utbildning

av *Serkan Köse* (S)

till arbetsmarknads- och integrationsminister Johan Pehrson (L)

2023/24:752 Tidsplan för ny förverkandelagstiftning

av *Rasmus Ling* (MP)

till justitieminister Gunnar Strömmer (M)

2023/24:753 Etableringsfriheten för LARO-mottagningar

av *Yasmine Bladelius* (S)

till socialminister Jakob Forssmed (KD)

§ 12 Kammaren åtskildes kl. 10.59.

Sammanträdet leddes av andre vice talmannen.

Innehållsförteckning

§ 1 Justering av protokoll.....	1
§ 2 Anmälan om kompletteringsval.....	1
§ 3 Anmälan om fördröjda svar på interpellationer	1
§ 4 Ärenden för hänvisning till utskott.....	1
§ 5 Svar på interpellation 2023/24:611 om marknadsföring vid gymnasieval.....	1
Anf. 1 Statsrådet LOTTA EDHOLM (L)	1
Anf. 2 PAULA ÖRN (S).....	2
Anf. 3 Statsrådet LOTTA EDHOLM (L)	2
Anf. 4 PAULA ÖRN (S).....	3
Anf. 5 Statsrådet LOTTA EDHOLM (L)	3
Anf. 6 PAULA ÖRN (S).....	3
Anf. 7 Statsrådet LOTTA EDHOLM (L)	4
§ 6 Svar på interpellation 2023/24:517 om socialtjänstens roll i arbetet med att bryta rekryteringen till gängen	4
Anf. 8 Statsrådet CAMILLA WALTERSSON GRÖNVALL (M)	4
Anf. 9 MATTIAS VEPSÅ (S).....	4
Anf. 10 ANNA VIKSTRÖM (S).....	5
Anf. 11 Statsrådet CAMILLA WALTERSSON GRÖNVALL (M)	5
Anf. 12 MATTIAS VEPSÅ (S).....	6
Anf. 13 ANNA VIKSTRÖM (S).....	7
Anf. 14 Statsrådet CAMILLA WALTERSSON GRÖNVALL (M)	7
Anf. 15 MATTIAS VEPSÅ (S).....	7
Anf. 16 Statsrådet CAMILLA WALTERSSON GRÖNVALL (M)	8
§ 7 Svar på interpellation 2023/24:552 om revisorsplikt och kontroll.....	8
Anf. 17 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M)	8
Anf. 18 MARKUS KALLIFATIDES (S)	8
Anf. 19 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M)	9
Anf. 20 MARKUS KALLIFATIDES (S)	10
Anf. 21 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M)	10
Anf. 22 MARKUS KALLIFATIDES (S).....	11
Anf. 23 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M)	11
§ 8 Svar på interpellation 2023/24:556 om gängens finansiering från prostitution	11
Anf. 24 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M)	11
Anf. 25 ANNA WALLENTHEIM (S)	12
Anf. 26 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M)	13
Anf. 27 ANNA WALLENTHEIM (S)	13
Anf. 28 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M)	14
Anf. 29 ANNA WALLENTHEIM (S)	14
Anf. 30 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M)	15
§ 9 Svar på interpellation 2023/24:610 om avskaffad preskriptionstid för mord för personer under 18 år	15
Anf. 31 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M)	15
Anf. 32 PONTUS ANDERSSON GARPVALL (SD)	16
Anf. 33 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M)	16
Anf. 34 PONTUS ANDERSSON GARPVALL (SD)	17
Anf. 35 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M)	17
Anf. 36 PONTUS ANDERSSON GARPVALL (SD).....	18
Anf. 37 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M)	18
§ 10 Anmälan om interpellationer	18

§ 11 Anmälan om frågor för skriftliga svar	19
§ 12 Kammaren åtskildes kl. 10.59.	19